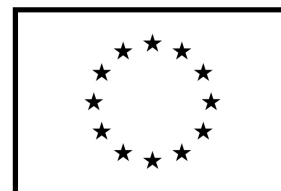

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Viliam Šarossy

PRACOVNÉ LISTY A PREZENTÁCIA V POWERPOINTE NA OBČIANSKU VÝCHOVU PRE 8. ROČNÍK ŠZŠ

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov

2012

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS: Mgr. Viliam Šarossy

Kontakt na autora: Spojená škola Matice slovenskej 11, Prešov, vilosaro@azet.sk

Názov: Pracovné listy a prezentácia v PowerPointe na Občiansku výchovu pre 8. ročník SZŠ

Rok vytvorenia OPS: 2012

Odborné stanovisko vypracoval: PaedDr. Ladislav Gaľa

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Mentálne postihnutie a jeho klasifikácia, Školský vzdelávací program pre Občiansku výchovu, Princípy a metódy edukácie, Informačná a komunikačná technológia, Prezentácia v PowerPointe, Štátne symboly, Orgány štátnej moci, Zákonodarná a výkonná moc, Národnosť a etnikum, Občianstvo a vlastenectvo, Právo, povinnosť a zodpovednosť, Spoločenstvá - EU, OSN a NATO

Anotácia

Cieľom práce bolo vytvoriť edukačnú prezentáciu v PowerPointe a pracovné listy na Občiansku výchovu pre 8. ročník ŠZŠ pre tematický celok „Naša vlasť – Slovenská republika“. Práca v sebe zahŕňa charakteristiku základných pojmov týkajúcich sa mentálneho postihnutia, školského vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím pre občiansku výchovu, využitia informačných a komunikačných technológií v edukácii. Hlavnou časťou práce je vytvorená edukačná prezentácia v PowerPointe s popisom pre daný tematický celok a návrhy pracovných listov, ktoré sú v prílohe práce.

OBSAH

Úvod	
1 VVMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV.....	6
1.1 Mentálne postihnutie	6
1.2 Klasifikácia podľa stupňa mentálneho postihnutia	7
2 OBČIANSKA VÝCHOVA V 8. ROČNÍKU ŠZŠ VARIANT – A	9
2.1 Školský vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom postihnutia	9
2.2 Špeciálna edukácia	11
2.2.1 Osobitosti vyučovacieho procesu	11
2.2.2 Vyučovacie princípy	11
2.2.3 Vyučovacie metódy	12
2.2.4 Didaktické prostriedky v občianskej výchove v ŠZŠ	13
2.3 Informačné a komunikačné technológie v edukácii žiakov	13
3 PRACOVNÉ LISTY A PREZENTÁCIA V POWERPOINTE NA OBV PRE 8. ROČNÍK ŠZŠ.....	14
3.1 Prezentácia v PowerPointe	14
3.2 Pracovný list	15
3.3 Prezentácia v PowerPointe – Naša vlasť	20
3.3.1 Technika tvorby prezentácie	15
3.3.2 Postup pri práci s prezentáciou	17
3.4 Jednotlivé snímky s popisom	17
3.4.1 Naša vlasť, jej vznik	19
3.4.2 Štátne symboly	20
3.4.3 Štátne sviatky a pamätné dni	22
3.4.4 Hlavné mesto Slovenskej republiky	23
3.4.5 Funkcie štátu	24
3.4.6 Orgány štátnej moci	25
3.4.7 Orgány miestnej správy a samosprávy	28
3.4.8 Národnostné zloženie obyvateľstva SR	29
3.4.9 Slovenské štátne občianstvo	31
3.4.10 Ústava – základný zákon štátu	31
3.4.11 Základné práva a slobody občana SR	32
3.4.12 Medzinárodné postavenie Slovenskej republiky	34
3.4.13 Záverečné snímky	35
3.4.5 Pracovné listy k témam	35
Záver	36
Zoznam príloh	39

ÚVOD

„Ak sa správame k ľuďom podľa toho, kto sú, škodíme im. Ak sa k nim chováme podľa toho, akí by mohli byť, pomôžeme im dosiahnuť na ich limity.“

J.W. Goethe

Informačné a komunikačné technológie poskytujú rôzne druhy nástrojov, ktoré dávajú nové možnosti edukácie aj pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Aplikácia moderného vyučovania si vyžaduje aktívny prístup učiteľa, ktorý veľakrát dokáže zmeniť pasívny postoj žiaka k vyučovaniu na aktívny. Samotné využívanie nových technológií v jednotlivých predmetoch nás utvrdzuje v tom, že hoci tradičné vyučovanie je správne, žiaci sa chcú učiť inak. Špeciálna edukácia týchto žiakov je proces, ktorému môžu tieto technológie výrazne pomôcť. Umožňujú predovšetkým prispôbiť vzdelávací proces individuálnym potrebám, pretože žiaci na hodinách získavajú pri edukácii nové informácie v podobe, ktoré sú pre nich nielen originálne, ale hlavne prijateľné a pochopiteľné. Využívanie nových technológií pri edukácii žiakov prináša nielen spestrenie vyučovania, ale ponúka hlavne základné podmienky pre pôsobenie výchovy na celkovú osobnosť žiaka.

Cieľom našej práce je opísať možnosti a skúsenosti využívania počítača pri edukácii žiakov v spoločenskovednom predmete Občianska výchova pre 8. ročník ŠZŠ. Využitie počítača má na hodinách občianskej výchovy pre mentálne postihnutých žiakov mimoriadny význam a spolu s humanitným prístupom zaručuje najprístupnejšiu cestu, ktorá by mala viesť k utváraniu hodnôt a postojov, rozvíjať schopnosti úspešne začleniť sa do spoločnosti a podieľať sa na ich mravnom, občianskom a intelektuálnom rozvoji. A to by mal byť cieľ a úlohou každého pedagóga.

Práca je koncepcne rozdelená na teoretickú a praktickú časť. Teoretická časť je spracovaná z odborného hľadiska spracovaním odbornej špeciálno-pedagogickej a psychologickkej literatúry. Je rozdelená na dve kapitoly, ktoré sú ďalej členené na podkapitoly. V prvej kapitole sa venujeme problematike postihnutia, základnou charakteristikou, definíciami a klasifikáciou mentálneho postihnutia. V druhej kapitole sa venujeme školskému vzdelávaciemu programu pre občiansku výchovu 8. ročníka špeciálnych základných škôl, charakterizujeme špeciálnu edukáciu, zaoberáme sa osobitosťami vyučovacieho procesu, vyučovacími princípmi a metódami. Rozoberáme didaktické prostriedky v občianskej výchove v špeciálnej základnej škole a popisujeme využitie informačných technológií v edukácii žiakov. Nosnou časťou našej práce je praktická časť, ktorá zahŕňa vytvorenú edukačnú prezentáciu v PowerPointe pre tematický celok Občianska výchova pre 8. ročník ŠZŠ „Naša vlasť – Slovenská republika“. Prezentácia je vytvorená 44 snímkami pomocou hypertextových prepojení pre dané témy. Jednotlivé snímky v práci sú s popismi, ktoré nám rozširujú výklad učiva pri vysvetľovaní. V práci ponúkame aj postup ako pracovať s edukačnou prezentáciou. V prílohách práce je obsiahnutá samotná prezentácia (Príloha č.1), vzorová príprava témy Štátne symboly“ (Príloha č.2), štátna hymna vo formáte MP3 (Príloha č.3) a návrhy pracovných listov (Príloha č.4).

1 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV

V teoretickej časti predstavujeme základné pojmy, ktoré sa stali východiskom pri koncipovaní našej práce. Vymedzenie pojmov ako mentálne postihnutie, mentálna retardácia, osobnosť ľudí s mentálnym postihnutím a edukácia mentálne postihnutých nám umožní lepšie sa zorientovať v danej problematike. Z hľadiska zamerania našej práce za podstatné považujeme pojmy mentálne postihnutie a mentálna retardácia.

1.1 MENTÁLNE POSTIHNUTIE

Samotný pojem mentálna retardácia pochádza z latinských slov: „mens“ – *mysel, rozum* a „retardatio“ – *zaostávať, oneskorovať*“ (Pipeková In: Vítková a kol. 2004, s. 293).

Ľudia s diagnózou mentálna retardácia predstavujú veľmi rôznorodú skupinu ľudí s rôznym stupňom intelektového fungovania, od subnormy, až po ľudí, ktorí sú odkázaní na celoživotnú intenzívnu pomoc a starostlivosť, deti a dospelých ľudí s viacnásobným postihnutím a ľudí s rôznymi charakterovými vlastnosťami. Mentálna retardácia ako „zastrešujúci“ termín pre jedincov s poruchami intelektu sa začal širšie používať v odbornej terminológii až po konferencii Svetovej zdravotníckej organizácie, ktorá prebehla v roku 1959 v Miláne. „Postupne ním tak bola nahradzovaná rada analogických termínov- akými boli napr. duševná úchylnosť, duševná abnormalita, duševné oneskorenie, rozumová zaostalosť, intelektová abnormalita, slabomyselnosť, mentálny defekt, oligofrénia...“ (Müller, 2001, s. 6).

Ako uvádzajú Bajo a Vašek (1994) v špeciálno-pedagogickej praxi sa používa pojem „mentálna retardácia“. Mentálnu retardáciu teda chápeme ako „všeobecný pojem, obsahujúci určitú formu narušeného ontogenetického vývinu, podstatné negatívne odchýlky od normy jednak v úrovni intelektových funkcií, učenia a v sociálnom vývine“ (Bajo, Vašek, 1994, s.38). Mentálne postihnutie v definícii Vaška: „Z psychologického aspektu pri chápaní mentálneho postihnutia, sa osobitne zdôrazňuje znížená inteligencia a miera zníženia sa spravidla vyjadruje pomocou intelligenčného kvocientu (IQ), pričom pozornosť sa venuje aj nedostatočnej sociálnej kompetencii takto postihnutých osôb“ (Vašek, 1996, s. 143).

Valenta a Müller (2003, s.14) definujú mentálnu retardáciu ako „vývojovú duševnú poruchu so zníženou inteligenciou demonštrujúcu sa predovšetkým znížením kognitívnych, rečových, pohybových a sociálnych schopností v prenatalnej, perinatálnej i postnatálnej etiológii.“

Pri mentálnej retardácii nedochádza len k zaostávaniu vo vývine, ale aj k jeho obmedzeniu. Ako uvádza Vágnerová (2004, s. 289) mentálna retardácia je charakterizovaná aj ako „neschopnosť dosiahnuť zodpovedajúci stupeň intelektového vývinu (menej ako 70% normy), aj napriek tomu, že jednotlivcovi s postihnutím bolo poskytované a sprostredkované dostatočné množstvo stimulov potrebných pre jeho vývin. Okrem deficitu v oblasti intelektových schopností sa mentálna retardácia vyznačuje nedostatočným rozvojom myslenia a reči, obmedzeniami v oblasti učenia a ťažkosťami s adaptáciou na bežné podmienky“.

Vágnerová (2004) vymedzuje mentálnu retardáciu, že je vrodená, pretože dieťa sa od začiatku nevyvíja optimálnym spôsobom a je trvalá, pretože aj keď môže dochádzať k zlepšeniam v rôznych oblastiach, v závislosti od závažnosti postihnutia, etiológie alebo vplyvu prostredia je jednotlivcovi vďaka týmto faktorom daná horná hranica celkového rozvoja, ktorú môže dosiahnuť.

V odbornej literatúre sa vedľa pojmu mentálna retardácia paralelne používa pojem mentálne postihnutie. „Mentálnym postihnutím alebo mentálnou retardáciou nazývame teda trvalé zníženie rozumových schopností, ktoré vzniklo v dôsledku poškodenia mozgu. Mentálne postihnutie nie je choroba, je to trvalý stav, spôsobený neodstrániteľnou nedostatočnosťou alebo poškodením mozgu“ (Švarcová, 2006, s. 29).

Definíciu mentálnej retardácie formulujú rozliční autori odlišne, ale jadrom je vždy zníženie inteligencie rozličného stupňa a zmeny adaptívneho správania. Každý taký stupeň má svoje etiologické a klinické osobitosti. Mentálna retardácia nie je choroba, je to skôr stav charakterizovaný celkovým znížením intelektových schopností, ktorý vzniká v priebehu vývoja jedinca a je obvykle sprevádzaný poruchami adaptácie, t. j. nižšou schopnosťou orientovať sa v životnom prostredí.

1.2 KLASIFIKÁCIA PODĽA STUPŇA MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Vývojovo oneskorené deti sa hodnotia z hľadiska : „*medicínskeho (telesné postihnutie, najmä poškodenie centrálnej nervovej sústavy), psychologického (poznávacie, citové, vôľové, osobnostné nedostatky), sociologického (nedostatky v sociálnom správaní) a pedagogického (schopnosť učenia, úroveň a nedostatky vo vedomostiach, zručnostiach a návykoch)*“ (Matulay, 1986, s. 251).

Müller upozorňuje na fakt, že pri „*klasifikácii mentálnej retardácie sú používané rôzne kritéria, pričom najčastejšími sú to kritéria etiologické, symptomatologické, vývojové a podľa stupňa postihnutia. Podľa neho však žiadny z nich nemôže byť úplne presný, pretože nepracuje so všetkými kritériami súčasne*“ (Müller, 2001, s. 10).

V súčasnej odbornej literatúre môžeme nájsť pestrú škálu rôznych filozofií, predstavujúcich odlišné spôsoby prístupu k osobám s mentálnou retardáciou. Najdominantnejším je však stále medicínsky model. Toto pojetie sa odráža aj v 10. revízií Medzinárodnej klasifikácie chorôb, spracovanej Svetovou zdravotníckou organizáciou v Ženeve, ktorá vstúpila v platnosť od roku 1992 a ktorá klasifikuje a vymedzuje stupne mentálnej retardácie ako kontinuum, ktoré je dané hodnotou IQ (Vítková, 2004). Podľa tejto klasifikácie sa mentálna retardácia delí do šiestich základných kategórií:

F70 Ľahká mentálna retardácia IQ 69-50

F71 Stredne ťažká mentálna retardácia IQ 49-35

F72 Ťažká mentálna retardácia IQ 34- 20

F73 Hlboká mentálna retardácia IQ 19 a nižšie

F 78 Iná mentálna retardácia

F 79 Nešpecifikovaná mentálna retardácia (Valenta, Müller, s. 11).

Müller (2001, s. 15-17) sa zaoberá aj hraničným pásmom mentálnej retardácie, ktoré nie je obsiahnuté v Medzinárodnej klasifikácii chorôb. Je ohraničené hodnotami IQ od 70 do 80. Toto pásmo predstavuje stupeň inteligencie na úrovni mierneho až hlbokého podpriemeru a nachádza sa v ňom, ako sám autor uvádza, „*početná skupina žiakov základných škôl praktických. Je to skupina osôb, ktoré nemôžeme zaradiť do kategórie mentálnej retardácie, ale ktoré ani v najlepšom prípade nedosahujú priemernú mentálnu úroveň. Väčšinou sa jedná o osoby z výchovne a sociálne nepodnetného prostredia – osoby duševne infantilné s poruchami vedomia, s detskou mozgovou obrnou, s ľahkou mozgovou dysfunkciou – osoby neurotické, choré, fyzicky oslabené – osoby s poruchami percepcie*“. Deti z hraničného pásma mentálnej retardácie môžu za vhodných vonkajších okolností absolvovať aj bežnú základnú školu a je to pochopiteľne najvhodnejšia skupina pre súčasné integračné trendy.

Ľahká mentálna retardácia

Jedinci väčšinou dosiahnu schopnosti užívať reč účelne v každodennom živote aj keď si reč osvojujú oneskorene. Väčšina z nich dosiahne tiež úplnú nezávislosť v osobnej starostlivosti a v praktických domácich schopnostiach aj keď je vývoj proti norme omnoho pomalší. Hlavné problémy sa u nich obvykle prejavujú pri teoretickej práci v škole, majú špecifické problémy s čítaním a písaním. Ľahko mentálne retardovaným deťom veľmi prospieva výchova a vzdelávanie zamerané na rozvíjanie ich schopností a kompenzovanie nedostatkov.

V dospelosti títo ľudia sú samostatní, avšak pri zložitejších situáciách je potrebná podpora a usmernenie (Říčan, Krejčířová, 2006).

Stredne ťažká mentálna retardácia

U jedincov je výrazne oneskorený rozvoj chápania a užívania reči a ich konečné schopnosti v tejto oblasti sú obmedzené. Podobne je tiež oneskorená a obmedzená schopnosť postarať sa sám o seba. Tiež pokroky v škole sú limitované, ale niektorí žiaci so stredne ťažkou mentálnou retardáciou si pri kvalifikovanom pedagogickom vedení osvoja základy čítania, písania a počítania. V dospelosti sú stredne retardovaní obvykle schopní vykonávať jednoduchú manuálnu prácu, ktorej úlohy sú starostlivo štruktúrované a je zaistený odborný dohľad. Vágnerová (2004) dopĺňa, že jednoduché pracovné úlohy zvládajú, pokiaľ sa nevyžaduje rýchlosť a presnosť.

Ťažká mentálna retardácia

Švarcová (2006, s. 30) hodnotí túto skupinu tak, že sa v mnohom podobná stredne ťažkej mentálnej retardácii, „*pokiaľ ide o klinický obraz, prítomnosť organickej etiológie a pridružené stavy*“. Psychomotorický vývin je veľmi oneskorený, väčšina jedincov trpí značným stupňom poruchy motoriky alebo inými vadami ústredného nervového systému a postihnutie rozumových schopností je často kombinované s deformitami mozgu. (Kozáková 2005). Reč je primitívna, jedinec používa iba jednoduché slová, alebo nie je vôbec vytvorená. Ťažko mentálny jedinec si dlhodobým tréningom dokáže osvojiť základné hygienické návyky no niektorí sú však neschopní udržať telesnú čistotu. Osoby z tejto skupiny zväčša potrebujú celoživotnú starostlivosť.

Hlboká mentálna retardácia

Vágnerová (2004) uvádza, že ide vo väčšine prípadoch o kombinované postihnutie. Jedinci s týmto stupňom postihnutia nie sú vôbec schopní sebaobsluhy a vyžadujú pomoc a stály dohľad pri všetkých úlohách.

Iná mentálna retardácia

Táto kategória by mala byť použitá vtedy, „*pokiaľ stanovenie stupňa intelektovej retardácie pomocou obvyklých metód je obzvlášť ťažké alebo nemožné pre pridružené senzorické alebo somatické poškodenie*“, napríklad u nevidomých, nepočujúcich, u jedincov s ťažkými poruchami chovania, osôb s autizmom či ťažko telesne postihnutých (Švarcová, 2006, s. 35).

Nešpecifikovaná mentálna retardácia

Táto kategória sa užíva v prípadoch, „*keď mentálna retardácia je preukázaná, ale nie je dostatok informácií, aby bolo možné zaradiť pacienta do jednej z hora uvedených kategórií*“ (Švarcová, 2006, s. 37).

Jakabčic a Požár (1995) vo svojej práci sa zaoberali definíciou znakov mentálnej retardácie a vychádzali zo slova „stav“.

Za základné znaky považujú, že:

- je to stav oneskoreného duševného vývinu,
- je to stav, ktorý je relatívne trvalý,
- je to stav, ktorý nie je nemenný,
- je to stav, z ktorého sa „nevyrastá“.

Podľa týchto znakov môžeme charakterizovať mentálnu retardáciu, že je to stav, z ktorého sa nedá vyrásť a nedá sa ani vyliečiť. Dokonca ako tvrdia autori, ani samotný proces zrenia nemôže priniesť zlepšenie tohto stavu. Dôležitá je práve vonkajšia stimulácia, ktorá sa uskutočňuje hlavne prostredníctvom výchovy.

V závere je potrebné podotknúť, že mentálne postihnuté dieťa si viac alebo menej osvojuje všetko jednoduché, elementárne, ale nemôže dosiahnuť napr. vyššiu úroveň zovšeobecnenia, abstrakcie ani vysokú mravnú kultúru.

2 OBČIANSKA VÝCHOVA V 8. ROČNÍKU ŠZŠ VARIANT - A

Vo variante A v ŠZŠ sa žiaci vzdelávajú podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Učebné osnovy pre variant A uvádzajú ako cieľ výchovy a vzdelávania mentálne postihnutých žiakov rozvíjanie individuálnych schopností a predpokladov tak, aby: (Vančová, 2005, s. 197)

- si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky potrebné pre ich profesionálnu prípravu,
- si vedeli vytvoriť správne postoje a dobrý vzťah k ostatným ľuďom, k sebe samému a k životnému prostrediu,
- boli pripravení na praktický život tak, aby sa mohli integrovať do spoločnosti a stali sa jej prirodzenou súčasťou.

Žiaci špeciálnych základných škôl majú možnosť získať informácie a poznatky o živote, ale i o súvislostiach ku každodennému životu pomocou predmetov, ktoré spoločným názvom zastrešujeme ako spoločenskovedné.

Občianska výchova sa významnou mierou podieľa pri výchove a vzdelávaní žiakov. Pôsobenie obsahu je založené na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov a osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami. Vyučovanie je začlenené tak, aby získané poznatky žiakov boli nástrojom poznávania, skutočnosti a aby poskytl vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život. Poznávacia stránka predmetu smeruje k tomu, aby sa žiaci oboznámili so zásadami a normami vzťahov v rodine, v škole, spoločnosti vôbec, so základnými občianskymi právami a povinnosťami, s hlavnými znakmi nášho štátneho zriadenia ako i so všeľudskými problémami, ktoré sa bytostne dotýkajú mladej generácie. Občianska výchova cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu, morálky. Učí žiakov, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali svoje vlastenectvo, občiansku aktivitu, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry žiakovej osobnosti. Súčasne orientuje každého žiaka ako budúceho zakladateľa rodiny, aktívneho člena pracovného kolektívu a prínosného občana štátu.

2.1 ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM POSTIHNUTIA

Učebné osnovy z OBČIANSKEJ VÝCHOVY	
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Názov predmetu:	Občianska výchova
Časový rozsah výučby:	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Stupeň vzdelávania:	ISCED 1 – primárne vzdelanie
Ročník:	ôsmy
Názov ŠkVP:	školský vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
Forma štúdia:	denná
Vyučovací jazyk:	slovenský

1. CHARAKERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU

Predmet občianska výchova poskytuje žiakovi základné vedomosti o demokratickej spoločnosti, o právach a povinnostiach občanov. Žiaci poznávajú úlohu štátu v spoločnosti, oboznamujú sa s ústavou SR, so sústavou štátnych a miestnych orgánov, získavajú základnú

orientáciu v právnych predpisoch a normách potrebných v každodennom živote, čím sa u nich vytvárajú základy právneho vedomia a občianskej zodpovednosti. V druhom celku sa žiaci oboznamujú s dospieváním, priateľstvom, láskou, manželstvom a rodičovstvom.

2. CIELE UČEBNÉHO PREDMETU

- Kognitívny:**
- Poznať úlohu štátu v spoločnosti,
 - charakterizovať štátne zriadenie našej republiky,
 - oboznámiť sa s ústavou,
 - poznať základné práva a slobody občana Slovenskej republiky,
 - vychovávať vzorného občana republiky,
 - spoznávať naše hlavné mesto,
 - rozvíjať poznatky o priateľstve, o vzťahu chlapca a dievčaťa,
 - vysvetliť princíp fungovania rodiny.
- Afektívny:**
- Posilňovať mravné zásady a kladné emócie,
 - prehľbovať zmysel pre spravodlivosť, vlastenectvo, toleranciu,
 - vedieť sa orientovať vo vzťahoch kamarátstva, priateľstva a lásky,
 - poznať a pochopiť úlohy rodiny pre človeka a štát.
- Psychomotorický:**
- Identifikovať a rozlíšiť štátnu vlajku a štátny znak od symbolov iných štátov,
 - vymenovať symboly našej vlasti,
 - opísať najlepšieho kamaráta,
 - vnímať rodinu ako základnú bunku v spoločnosti,
 - rozoznať mieru zodpovednosti za svoje konanie.

3. RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN VZDELÁVACEJ OBLASTI človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu
Človek a spoločnosť	Občianska výchova	-	-	-	-	-	-	1	1	1	3 hodiny

Časová dotácia predmetu v porovnaní so ŠVP nebola navýšená.

4. OBSAH VZDELÁVANIA

Úvodná hodina

Oboznámenie žiakov s obsahom predmetu občianska výchova v ôsmom ročníku.

Prehľad tematických celkov a učiva

1. Charakteristika štátneho zriadenia Slovenskej republiky Vznik Slovenskej republiky, štátne symboly, štátne sviatky a pamätné dni. Hlavné mesto Slovenskej republiky. Funkcie štátu, orgány štátnej moci, orgány miestnej správy. Národnostné zloženie obyvateľstva SR, slovenské štátne občianstvo. Ústava, základné práva a slobody občana SR. Medzinárodné postavenie Slovenskej republiky.
2. Kamarátstvo, priateľstvo, láska, manželstvo
Dospievanie: kamarátstvo, priateľstvo, láska.

Manželstvo: vznik a funkcie manželstva.

Rodičovstvo: úlohy a poslanie rodiny, hospodárenie v rodine, zachovanie potomstva.

Rozvod: jeho príčiny, dôsledky a prevencia.

Základné práva detí.

5. PROCES

Pri preberaní učiva prvého tematického celku nadväzujeme na poznatky žiakov, ktoré získali vo vlastivede, dejepise a zemepise a orientujeme žiakov na budúci občiansky život. Učivo druhého tematického celku orientuje žiaka ako budúceho zakladateľa rodiny. Pri preberaní jednotlivých tém budeme využívať besedy s lekárom, sexuológom, psychológom, právnikom, iné doplníme sledovaním vhodných filmov, filmových ukážok a vedením diskusie.

2.2 ŠPECIÁLNA EDUKÁCIA

Vašek (2003, s. 119) takto charakterizuje špeciálnu edukáciu – „*je to zladený súbor postupov, metód výchovného ovplyvňovania pomocou ktorých sa dosahujú pozitívne zmeny v kvalite a kvantite vychovanosti a vzdelanosti jedincov so špeciálnymi výchovnými potrebami. Tie sa dosahujú metódami edukácie*“. Cieľom edukácie mentálne postihnutých je optimálne rozvíjať žiaka v oblasti motoriky, senzoriky, komunikácie, sebaobsluhy, kognície, orientácie v prostredí, osvojiť si elementárne poznatky o prírode, spoločnosti, o sebe samom, pripraviť ho na samostatné vykonávanie jednoduchých činností spojených s praktickým životom. Edukácia sa uskutočňuje prostredníctvom jednotlivých zložiek výchovy, medzi ktorými je aj občianska výchova.

2.2.1 OSOBITOSTI VYUČOVACIEHO PROCESU

Ako uvádza Borešová (in Tkáčik a kol., 1984), vyučovanie spoločenskovedných predmetov kladie nemalé nároky na vyučujúceho. Musí sa oboznámiť s obsahom učiva, výchovno-vzdelávacími úlohami a so základnými princípmi vyučovania. Úspešnosť vyučovania závisí aj od objektívnych podmienok práce učiteľa a od jeho osobných vlastností a postojov. Predpokladom úspešnej interakcie medzi mentálne postihnutým žiakom a pedagógom je akceptovanie žiakových psychických osobitostí v procese výchovy a vzdelávania.

2.2.2 VYUČOVACIE PRINCÍPY

„*Vyučovacie zásady sú všeobecne platné princípy, tézy vyučovania, ktoré usmerňujú učiteľovu činnosť v súlade s cieľom výchovy, vzdelávania mentálne postihnutých a so zákonitosťami vyučovacieho procesu, odrážajú biologické, gnozeologické, psychologické a spoločenské zákonitosti, požiadavky, ktoré sú dôležité pre prípravu, priebeh a výsledky vyučovania*“ Bajo, (in Bajo, Vašek, 1994, str. 156). Cieľavedomé a premyslené uplatňovanie vyučovacích zásad umožňuje psychopédovi plniť vzdelávacie a výchovné úlohy vo vyučovacom procese. Musíme si uvedomiť, že tieto zásady neexistujú a nevystupujú ako samostatne pôsobiace taxómy, ale jedna druhú ovplyvňujú, vzájomne sa dopĺňajú a podporujú. Pri všetkých zásadách platí, že ich treba didakticky správne chápať v priebehu celej vyučovacej hodiny. V súčasnosti sa najčastejšie uvádzajú zásady: uvedomelosť, názornosť, sústavnosť, primeranosť, aktivita a trvácnosť.

Princíp uvedomelosti predpokladá vytvárať pri vyučovaní kladný vzťah k učeniu a k učivu. Tomuto by mal byť prispôsobený výber, forma aj obsah učiva. Uvedomelé osvojenie si učiva u mentálne postihnutých žiakov podporuje to, ak učiteľ utvára jasnú predstavu o danom

predmete a jednotlivých témach. Dôležité je primerané vysvetľovanie.

Princíp názornosti sleduje zabezpečenie lepšieho osvojovania si učiva, jeho hlbšie pochopenie, trvalejšie zapamätanie a zvýšený záujem o vyučovanie na základe uplatňovania názorových pomôcok a príkladov.

Princíp sústavnosti upriamuje pozornosť na osvojenie si učiva v určitom poriadku, systéme. Osvojovať si učivo predpokladá postupnosť po určitých úsekoch, štádiá. Uplatňovanie zásady sústavnosti sa dotýka ako vysvetľovania učiva, tak i jeho upevňovania, precvičovania a preverovania.

Princíp primeranosti orientuje obsah a rozsah učiva, jeho obtiažnosť a spôsob vyučovania adekvátne vývinu žiakov, ich osobitostiam a podmienkam pre osvojenie si príslušného učiva. Tento princíp možno považovať za jeden z hlavných, pretože výber a priemernosť daného spoločenskovedného učiva môže vo veľkej miere ovplyvniť aj postoj postihnutého žiaka k učivu, k učiteľovi i k predmetu.

Princíp aktivity vyjadruje požiadavku, aby vedomosti, spôsobilosti, zručnosti, návyky či názory sa stali výsledkami aktívnej činnosti žiakov. Pre učiteľa by malo byť dôležité, že sa žiak stavia uvedomele k svojej práci najmä vtedy, keď mu je jasný zmysel jeho práce a dbať na to, aby žiaci osvojené poznatky vedeli využiť v praxi. Učiteľ má používať také pomôcky a prostriedky, ktoré aktivizujú žiakov. Učiteľom sa v tomto smere otvorili možnosti v oblasti používania multimédií a počítačových programov.

Princíp trvácnosti znamená požiadavku, aby si žiak osvojené vedomosti zapamätal a dokázal ich využívať v praxi. Tento princíp sa má prelínať celým obsahom spoločenskovedných predmetov, pretože mentálne postihnutí žiaci len na podklade konkrétnych činností a množstva opakovaní sú schopní trvalejšie si osvojiť učivo, utvárať správne predstavy, návyky a zručnosti. (Kmet', 2003)

2.2.3 VYUČOVACIE METÓDY

Didaktické metódy sú najvýznamnejším prostriedkom na riešenie vyučovacieho procesu. Pomocou nich učiteľ dosahuje vytýčené tematicko výchovno-vzdelávacie ciele. Vyučovacie metódy používané v spoločenskovedných predmetoch sledujú aj rozvoj samostatnosti a aktivity mentálne postihnutých žiakov. Je dôležité, aby učiteľ vyučovacie metódy vhodne kombinoval, striedal a inovoval. (Vančová, 2003).

V spoločenskovedných predmetoch klasifikujeme vyučovacie metódy nasledovne:

Slovné metódy sa uplatňujú buď samostatne alebo v kombinácii s demonštračnými či praktickými metódami. Tieto metódy patria k najefektívnejším a najrýchlejším z hľadiska prenosu informácií. V spoločenskovedných predmetoch sa najčastejšie uplatňuje *vysvetľovanie, rozhovor, rozprávanie, diskusia, beseda*. Vysvetľovanie, rozhovor a rozprávanie sa používajú hlavne pri preberaní učiva. Uvedené slovné metódy by sa mali spájať aj s inými metódami a praktickou činnosťou žiakov – sledovanie, demonštrácia, odpovede na otázku, doplnenie rozprávania z vlastnej skúsenosti.

Demonštračné metódy sú spojené so slovnými metódami. Učiteľ namiesto skutočných javov a predmetov vyberie obrázky, filmy, modely, mapy, nahrávky na multimediálnych nosičoch, produkty počítačových programov...takto adekvátne doplní svoje vysvetľovanie a približuje žiakom skutočnosť, prítomnosť, minulosť.

Praktické metódy majú v spoločenskovedných predmetoch významné postavenie. Čím viac zmyslov sa zapája do procesu učenia žiakov, tým je konečný efekt výraznejší a trvalejší.

Práca s učebnicou alebo iným textom vedie k aktivite a samostatnosti žiakov. Uplatňuje sa najmä pri osvojovaní a prehľbovaní učiva a tiež pri opakovaní učiva.

Aktivizujúce metódy podnecujú u žiakov záujem o učenie, podporujú ich myslenie, prežívanie

a konanie. Tieto metódy sa najčastejšie využívajú v občianskej výchove. Učiteľ vychádza z konkrétnej situácie alebo udalosti, ktorú je potrebné riešiť. Uplatňuje sa tu riešenie problému, ktorý skutočne nastal a riešenie slúži ako vzor pre neskoršiu prax žiakov. Aktivizujúce metódy sa delia na diskusné, situačné, prípadové, projektové, inscenačné. (Kmet', 2003).

2.2.4 DIDAKTICKÉ PROSTRIEDKY V OBČIANSKEJ VÝCHOVE V ŠZŠ

Pri výbere vhodných pomôcok pre danú tému učiteľ musí vychádzať z charakteru učiva a konkrétnej situácie v triede. Každá pomôcka, ktorá sa používa pri vyučovaní má istú funkciu, ktorú učiteľ musí mať na zreteli. Ide o tieto funkcie – *poznávacía, pedagogická*, ktorá motivuje, aktivizuje žiaka a rozvíja jeho tvorivosť, *výchovná funkcia* pôsobí v rozumovej a emotívnej výchove a *didaktická*, ktorá vyplýva z obsahu učiva.

Učebné pomôcky môžeme rozdeliť na *dvojrozmerné* – obraz, mapa, fotografie, interaktívna tabuľa dataprojektor, PC, multimediálne programy, zvukový a videozáznam a *trojrozmerné* – plastické mapy, štátne znaky.

Audiovizuálne prostriedky v občianskej výchove delíme na *názorné pomôcky* – obrazový materiál a mapy, *informačné prostriedky* – tlač, rozhlas, TV, internet a *umelecké prostriedky*, do ktorých zaradzujeme literatúru, učebnicu, propagačný materiál a rôzne dokumenty.

2.3 INFORMAČNÉ A KOMUNIKAČNÉ TECHNOLOGIE V EDUKÁCIÍ ŽIAKOV

Pojem technológia nám označuje určitý postup, ako dosiahnuť nami požadovaný cieľ. Ak spojíme pojem technológia so školskou pedagogikou v dnešnej dobe, dostaneme ucelený postup výučby, ktorému hovoríme informačno-komunikačné technológie označené skratkou IKT. Stoffová, Stoffa (1999, s.64) píšú: „*Informačné a komunikačné technológie sú metódy, postupy a spôsoby zberu, uchovávanía a spracovania, vyhodnocovania, selekcie, distribúcie a súčasného doručenia potrebných informácií vo vyžadovanej forme a kvalite*“. Jedným zo všeobecných cieľov výchovy a vzdelávania podľa Konceptie rozvoja výchovy a vzdelávania v SR na ďalších 15 – 20 rokov (projekt „Milénium“) je zmena metód, spôsobov, technológií vzdelávania a výchovy cestou využívania moderných technológií (Rosa, Turek, Zelina, 2003). Výpočtová technika postupne pozitívne ovplyvňuje všetky činnosti v škole (Dargová, 2005) . Okrem iných aj riadenie vyučovacieho procesu učiteľom, samoštúdium, ale aj pri využívaní voľného času (Vadaš, 2003). Keďže „*vyučovanie je procesom mnohonásobných reprezentácií (verbálneho, grafického, matematického a iného vizuálneho a auditívneho) učiva* (Murphy, 2000, s. 40) *vyučovacie funkcie je možno viac, či menej účinne realizovať pomocou rozmanitých médií napr.: ústna komunikácia, učebné texty, obrazy, grafické schémy, modely, fotografie, zvukové filmy, video, televízia, počítač*“.

Podľa Lukáča (2001) vhodné využívanie počítačov a nových informačných technológií v školských podmienkach môže v značnej miere uľahčiť a zefektívniť proces učenia sa a prispieť k rozvoju myšlienkových a tvorivých aktivít žiakov.

Využitie výpočtovej techniky je prístupné tiež mentálne postihnutým žiakom a preto je potrebné, aby sa aj na týchto školách vyučovalo pomocou týchto technológií. Medzi najdôležitejšie výhody patrí prezentovanie poznatkov v príťažlivej podobe. Nové technológie rozvíjajú nielen vedomostnú úroveň, ale aj tvorivé schopnosti žiakov. Hlavne u žiakov v ŠZŠ sa preferuje využívanie výpočtovej techniky pred knihami. V neposlednom rade používanie výpočtovej techniky rozširuje možnosť motivácie žiakov, pretože ako motivačný činiteľ taktiež pôsobí vhodné grafické a zvukové spracovanie podávanej látky a výučba s využitím počítača dáva možnosť sebarealizačných potrieb pre žiaka.

3 PRACOVNÉ LISTY A PREZENTÁCIA V POWERPOINTE NA OBČIANSKU VÝCHOVU PRE 8. ROČNÍK ŠZŠ TEMATICKÝ CELOK: NAŠA VLAST – SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Informačno-komunikačné technológie sa aj pre nás stali nenahraditeľnými pomocníkmi pri výchove a vzdelávaní žiakov s postihnutím. Ponúkajú nám dostatok možností ako rozvíjať vedomosti, schopnosti a zručnosti žiakov moderným a zaujímavým spôsobom. Zároveň však umožňujú sekundárne rozvíjať informačnú gramotnosť žiakov. To zahŕňa nielen ovládanie základov práce s počítačom ale aj vyhľadávanie informačných zdrojov v prostredí internetu, spracovanie, triedenie informácií a komunikáciu. Využívanie nových technológií vo vyučovacom procese prispieva k rozšíreniu, skvalitneniu a zefektívneniu výučby a nástroje týchto technológií nám vo veľkej miere pomáhajú vo zvyšovaní názornosti vyučovania. Možnosti využitia zaujímavejšieho spôsobu učenia vo vyučovaní mentálne postihnutých žiakov v predmete občianska výchova pre tematický celok Naša vlasť – Slovenská republika ponúkame v praktickej časti našej práce.

3.1 PREZENTÁCIA V PROGRAME POWERPOINT

Microsoft PowerPoint zo štandardného kancelárskeho balíka Microsoft Office pre OS Windows je prezentačný program, ktorý umožňuje jednoduchým spôsobom prezentovať informácie z ľubovoľnej oblasti, s využitím multimediálnych prostriedkov. Tento program takto charakterizovaný je veľmi vďačným prostriedkom vzdelávania aj v predmete občianska výchova. Hierhold (2005, s.17) píše: „Prezentácia je osobné prednesenie usporiadaného sledu myšlienok, podporovaného vizuálnymi pomôckami. A to prehľadnou formou, zvládnuteľnou pre divákov“. Pomocou prezentácie spracované učivo je prehľadnejšie a lepšie využiteľné pri motivácii a pri vysvetľovaní učiva. Na jednej strane takto pripravené vyučovacie hodiny sa stávajú živšie, pestrejšie, názornejšie, na druhej strane tým veľmi pomáhame žiakom. Pomoc spočíva v tom, že učebná látka sa stáva pre nich ľahšie pochopiteľnou vtedy, keď ju vidia v pripravenej štruktúre. Dynamicky spracované učebné látky upútajú pozornosť žiakov, uľahčujú spájanie nadobudnutých vedomostí do celkov a tým žiaci rýchlejšie pochopia danú tému a ľahšie sa naučia učebnú látku. Vo veľkej miere používanie programu PowerPoint zefektívňuje aj vyučovacie hodiny, nakoľko nemusíme kresliť obrázky, náčrty na tabuľu, písať poznámky, ale vo fáze vysvetľovania len ukážeme príslušné snímky. Tým dosahujeme cieľ, pretože v edukácii žiakov s mentálnym postihnutím je veľmi dôležité, aby informácie boli jasné, stručné, vecné a ľahko zapamätateľné. Základom prezentácie sú snímky, v ktorých sa efektívne kombinujú príťažlivé fotografie, texty, ilustrácie, kresby, tabuľky... Jednotlivej snímke môžeme navrhnúť pozadie, farebnú schému, rozloženie, schému animácií a prechod na ďalšiu snímku. Pomocou funkcie animácie môžeme na obrazovke animovať text, ilustrácie a fotografie ako aj pridávať zvukové efekty a hovorené komentáre. Pri rozsiahlejších prezentáciách program PowerPoint umožňuje prepojenie z obsahu na prislúchajúce snímky a možnosť návratu zo snímky na obsah, čím vytvoríme zaujímavé a pre žiakov osobitne príťažlivé edukačné pomôcky – interaktívne prezentácie. Jednotlivé snímky sa tvoria pomerne rýchlo a výhodou je, že ich môžeme bez problémov aktualizovať. Navyše môžeme jednotlivé snímky vytlačiť a distribuovať ich.

Pri tvorbe prezentácie je potrebné dodržiavať určité zásady:

- Postupovať etapovite,
- zvoliť si plán postupu,
- načrtnúť si aplikácie,
- zabezpečiť si zber informácii, ich výber a spracovanie,

- prvé zostavenie aplikácie,
- testovanie aplikácie,
- overenie aplikácie,
- údržba a ďalšia aktualizácia snímku podľa potreby.

Ďalšie zásady, ktoré by sme mali dodržiavať:

- Vyberať podľa možnosti kontrastné farby,
- umiestňovať dostatočne veľký text a použiť maximálne 10 riadkov na snímke,
- text by mal byť vyjadrený stručne,
- obrázky v prezentácii by mali súvisieť s témou, pretože obrazové informácie sa dobre fixujú v pamäti žiakov.

3.2 PRACOVNÝ LIST

Pracovný list je jedným z vyučovacích prostriedkov, ktorými sa rozvíja samostatná činnosť žiakov a orientuje ich na podstatné vedomosti z hľadiska stanoveného cieľa. Javia sa ako vhodný činiteľ v rámci zvýšenia účinnosti vyučovania v súlade s humanizačnými trendmi v našej pedagogike. Pracovné listy metodicky vedú žiaka k tvorivému prístupu k učebnej látke a k potrebnej myšlienkovvej námahe, čím podnecujú žiakov záujem a burcujú jeho prirodzenú túžbu po poznaní. Pracovné listy zvyšujú kvalitu a trvácnosť vedomostí žiakov a ich schopností a sú jedným z didaktických prostriedkov, ktoré umožňujú učiteľovi viesť a usmerňovať samostatnú činnosť žiakov a postupnými krokmi ho nabádajú k osvojovaniu si učiva, zopakovaniu danej témy a v neposlednom rade aj naučené vedomosti aby vedeli prakticky uplatňovať.

V predmete Občianska výchova pre 8. ročník ŠZŠ k učebnici nie je MŠ SR vypracovaný ani schválený žiadny pracovný zošit a ani k jednotlivým témam nie sú vytvorené pracovné listy. Preto na základe vlastných skúseností s vyučovaním tohto predmetu, sme k daným témam vypracovali niektoré pracovné listy, ktoré v práci ponúkame.

3.3 PREZENTÁCIA V POWERPOINTE – NAŠA VLAST'

Edukačnú prezentáciu tematického celku „Naša vlasť – Slovenská republika“ (Príloha 1) sme vytvorili v programe PowerPoint. Je určená pre výučbu žiakov v 8. ročníku ŠZŠ. Prezentácia obsahuje 44 snímku – slajdov, ktoré môžu byť vyučujúcim občianskej výchovy nápomocné pri vyučovaní tohto predmetu.

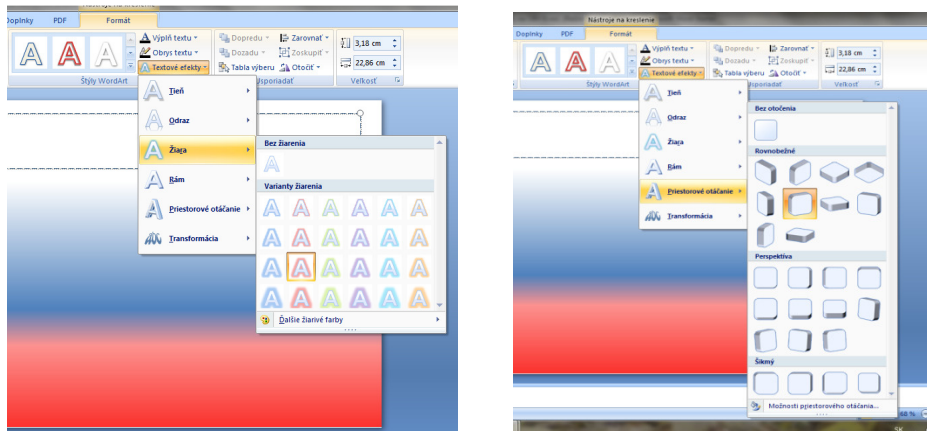
Vzhľadom na rozsiahlu prezentáciu čo sa týka snímku, v prezentácii sme pri jej tvorbe využili hypertextové prepojenia. Výhoda takéhoto prepojenia spočíva v tom, že z obsahu sa môžeme dostať na jednotlivé témy tematického celku a opačne, možnosť návratu zo snímky späť na obsah. Tematický celok „Naša vlasť – Slovenská republika“ je v prezentácii zakomponovaná do 9 tém.

3.3.1 TECHNIKA TVORBY PREZENTÁCIE

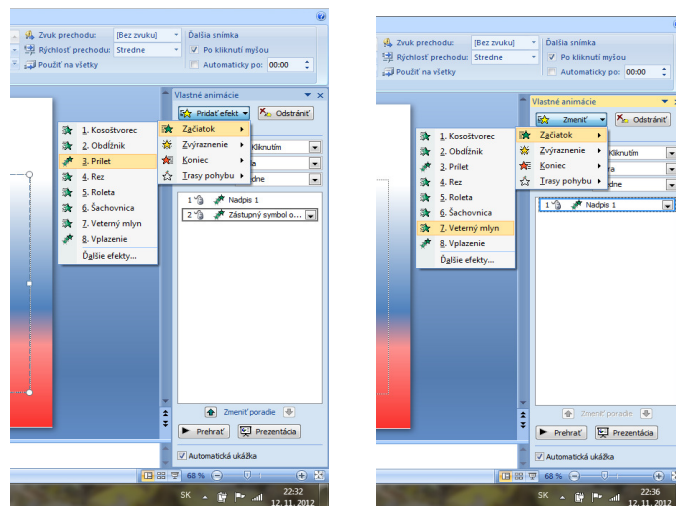

Pozadie prezentácie sme vytvorili trikolórou v národných farbách – biela – modrá – červená, pretože si myslíme, že u žiakov tieto farby by mohli navodzovať vážnosť a umocňovať pocit národnej hrdosti a príslušnosti k vlasti.

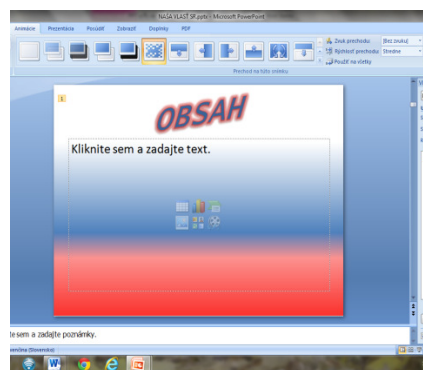
Nadpisy jednotlivých tém sme tvorili v panely nástrojov – Formát – Štýly WordArt – Výplň textu – Obrys textu – Textové efekty – Zlata a Priestorové otáčanie.

Animácie textu sme tvorili jednotne pre všetky texty rovnako cez Vlastné animácie. Pridať efekt – Začiatok – Prílet – nadpisy Zhora, ostatné texty Zdola a rýchlosť Stredne. Obrázky v prezentácii sú taktiež tvorené jednotne. Pridať efekt – Začiatok – Veterný mlyn – 4 lúče.

Na prechody medzi jednotlivými snímkami sme použili Rozptýlenie s rýchlosťou prechodu Stredne.

3.3.2 POSTUP PRI PRÁCI S PREZENTÁCIOU

- Prezentáciu spúšťame klávesou F5, alebo Panel s nástrojmi – Prezentácia – Od začiatku,
- prezentácia je tvorená hypertextovými prepojeniami a nie je nastavená na automatické prechody,
- v Obsahu si vyberáme jednotlivé témy a cez prepojenie sa dostaneme na danú snímku,
- po kliknutí myšou sa spustí daná animácia – nadpis, text, obrázok,
- kliky myšou vykonávame dovedy, kým sa nám postupne nezobrazí celá snímka,

že daná téma má podstránky zistíme značkou –

ukončenie témy a spätné vrátenie do obsahu vykonáme značkou -

v prezentácii sa stretneme ešte so značkou -

Táto značka je pri téme Štátne symboly, pretože v tejto téme je vytvorený podobsah jednotlivých štátnych symbolov.

- ukončenie prezentácie môžeme kedykoľvek vykonať stlačením klávesy ESC.

Dúfame, že vyučovanie pomocou edukačnej prezentácie pre tematický celok „Naša vlasť – Slovenská republika“ Vám na hodinách bude nápomocné a pre žiakov sa učivo stane zaujímavejším a pútavejším. Veríme, že našou vytvorenou prezentáciou aj Vás inšpirujeme a povzbudíme k tvorbe vlastných programov. Vo Vašej ďalšej práci pri výchove a vzdelávaní žiakov prajeme veľa úspechov a radosti zo vzdelávania.

3.4 JEDNOTLIVÉ SNÍMKY PREZENTÁCIE S POPISOM

snímka č. 1

snímka č. 2

Prvá snímka predstavuje tematický celok našej prezentácie pod názvom „Naša vlasť – Slovenská republika“, doplnená je štátnou vlajkou a štátnym znakom. Druhá snímka označuje polohu našej krajiny, ktorá je vyobrazená na mape Európy.

snímka č. 3

snímka č. 4

Tretiu a štvrtú snímku tvorí obsah – jednotlivé témy tematického celku „Naša vlasť – Slovenská republika“. Pomocou tohto obsahu na môžeme dostať priamo na ktorúkoľvek tému bez toho, aby sme museli preklikať jednotlivé snímky.

snímka č. 5

Piata snímka má názov „Základné údaje“ a poskytujeme nám informácie o našom štáte, o forme zriadenia, type vlády, o úradnom jazyku, počte obyvateľov, udávame rozlohu štátu, našu menu. Menovite uvádzame čelných predstaviteľov republiky a ich funkcie, a menujeme organizácie, v ktorých máme členstvo.

3.4.1 NAŠA VLAST', JEJ VZNIK

snímka č. 6

Šiesta snímka má názov „Naša vlasť, jej vznik“. Žiakom v tejto téme vysvetľujeme, že každý sa narodí do istej rodiny, býva v rodnej obci, ktorá je súčasťou určitého regiónu a ten je zase patrí do väčšieho celku – národa, štátu. Našu históriu prezentujeme prvými štátnymi útvarmi, ktoré boli na našom území. V snímke sú zobrazené podobizne vladárov jednotlivých štátnych útvarov. Pri panovníkovi Svätoplukovi spomenieme povesť O Svätoplukových prútoch. Vyzdvihneme príchod Cyrila a Metóda na naše územie, ktorí nám priniesli so sebou nielen kresťanstvo, ale aj prvé písmo hlaholiku.

snímka č. 7

Siedmou snímku pokračujeme v prehľade histórie nášho národa. Žiakom priblížime obdobie, v ktorom sme dlho boli v područí Uhorska a Čechy pod nadvládou Rakúska. Podávame základné informácie o vzniku ČSR, o samostatnom štáte v období vlády prezidenta Tisa a vysvetľujeme jednotlivé medzníky vývoja s českým národom do obdobia roku 1992. Charakterizujeme pamätný deň 1.1. 1993, kedy naša republika sa stala samostatným štátom.

3.4.2 ŠTÁTNE SYMBOLY

snímka č.8

Pre tému „Štátne symboly“ sme vypracovali vzorovú prípravu, ktorú ponúkame v prílohe práce (Príloha č.2).

Téma štátnych symbolov je pre žiakov pútava a zaujímavá z viacerých hľadísk. Na hodinách pri otázkach, kde sa so symbolmi nášho štátu môžeme stretnúť, dostávame pomerne veľa odpovedí – zástava máme na škole, vidíme ju na úradných budovách; na začiatku a konci školského roka si vypočujeme štátnu hymnu; v triede nad tabuľou nám visí štátny znak; naši športovci, keď vyhrajú stoja v pozore a počúvajú, a spievajú našu štátnu hymnu; aj na reprezentačných dresoch majú na hrudi štátny znak. Žiakom je nutné vysvetliť, že štátne symboly sú predovšetkým symbolmi identifikačnými. Štát sa napríklad so svojou vlajkou identifikuje a vzdávaním pocti štátnej vlajke sa vzdáva pocta aj samotnému štátu. Štátne symboly navzájom odlišujú od seba jednotlivé štáty, no sú zároveň aj symbolickým stelesnením štátnosti. Žiakom je potrebné zdôrazniť, že so štátnymi symbolmi je potrebné nakladať s určitou obozretnosťou a najmä dôstojnosťou.

snímka č. 9

snímka č. 10

Pri štátnej vlajke a štátnom znaku je žiakom vhodné pripomenúť symboliku a historické korene. Symbol dvojitého kríža siaha do 9. storočia a znamená, že sa hlásime ku kresťanstvu a zároveň k tradícii sv. Cyrila a Metoda, ktorí sem v období Veľkej Moravy priniesli kresťanstvo. Kríž bol neskôr aj symbolom Horného Uhorska.

V 14. storočí pribudlo k dvojitému krížu trojvršie, znázorňujúce pohoria Tatra, Matra a Fatra. Ako národný symbol sa zavrášil v roku 1848, keď štúrovci vyhlásili dvojité kríž na troch vrchoch za znak Slovenska a všetkých Slovákov.

Červeno-modrý symbol sa v roku 1920 stal súčasťou znaku Česko-slovenskej republiky. Farby biela – modrá – červená sú farby známe ako panslovenské farby.

snímka č. 11

Štátna pečať je okrúhla a má priemer 45 mm. V jej strede je vyobrazený štátny znak. Farby sú vyznačené heraldickým šrafovaním. Okolo štátneho znaku je do kruhu umiestnený nápis Slovenská republika. V dolnej časti kruhového štátnej pečate je lipový lístok. Používa sa na originál listiny ústavy a ústavných zákonov, medzinárodných zmlúv a poverovacích listín diplomatov. Pečať má v úschove prezident republiky.

snímka č. 12

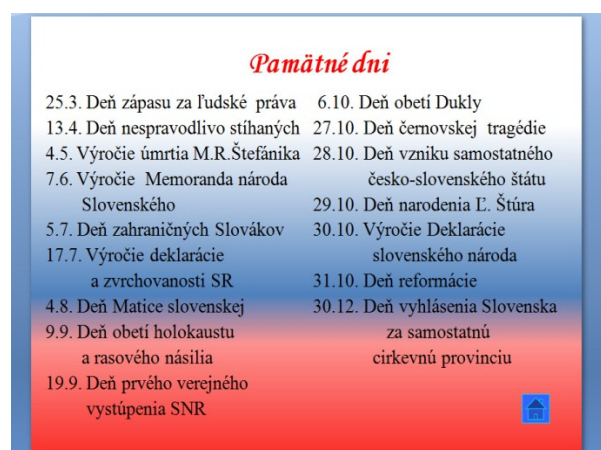
Žiaci by mali poznať našu štátnu hymnu, mali by vedieť jej históriu a ako sa pri štátnej hymne z úcty k vlasti mali správať. Text piesne zložil slovenský národovec Janko Matuška v roku 1844 ako reakciu na odchod štúrovcov z Bratislavy. Text pôvodne tvorili 4 slohy a spievala sa na nápev ľudovej piesne Kopala studienku. Prvé dve slohy tejto piesne tvoria štátnu hymnu Slovenska. V prezentácii po kliknutí na amplión sa spustí štátna hymna. Štátna hymna vo formáte MP3 je v prílohe práce (Príloha č.3).

3.4.3 ŠTÁTNE SVIATKY A PAMÄTNÉ DNI

snímka č. 13

snímka č. 14

Pri výučbe štátnych sviatkov a pamätných dní je potrebné žiakom vysvetliť, čo je štátny sviatok, cirkevný sviatok a čo je pamätný deň. Slovenské štátne sviatky a pamätné dni sú dni v roku schválené Národnou radou Slovenskej republiky v Zákone o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch. Štátne a cirkevné sviatky sú dňami pracovného voľna a sú spájané s konkrétnym dňom v roku a tak môžu pripadnúť aj v sobotu, či nedeľu. Výnimkou je len Veľký piatok a sviatky Veľkej noci.

Štátny sviatok je deň, v ktorom si pripomínáme významnú udalosť z našej histórie. Cirkevný sviatok je deň, keď si cirkev pripomína významnú udalosť z dejín spásy alebo významného svätca a pamätný deň je deň, v ktorom si pripomíname určitú osobnosť alebo udalosť.

3.4.4 HLAVNÉ MESTO SLOVENSKEJ REPUBLIKY

snímka č. 15

Hlavné mesto SR

- hlavným mestom SR je **BRATISLAVA**
- po vzniku samostatnej SR sa stala sídlom prezidenta, NR SR, a najvyšších kultúrnych, hospodárskych a vedeckých inštitúcií.
- je strediskom školstva - UK, STU, EU, VŠMU, VŠVW,
vedy - SAV, mnohé vedeckovýskumné ústavy
a kultúry - SND, SNG, SNM, SNF

V tejto téme žiakom priblížime bohatú históriu nášho hlavného mesta. Bratislava vznikla na mieste, kde sa v minulosti stretávali významné obchodné cesty. Už od 6. storočia bola osídlená Slovanmi a prvá písomná zmienka pochádza z roku 907. Až do roku 1918 bola Bratislava súčasťou Uhorska. V roku 1465 tu bola založená prvá vysoká škola na Slovensku - Academia Istropolitana. V rokoch 1526-1784 sa Bratislava stala hlavným mestom Uhorska. Sídlili tu orgány uhorskej štátnej správy a v gotickej katedrále sv. Martina korunovali uhorských kráľov. V roku 1805 bol v Primaciálnom paláci podpísaný Bratislavský mier medzi Napoleonom Bonaparte a rakúskym cisárom Františkom I. V minulosti mala aj iné názvy - od nemeckého Pressburg, latinského Posonium, cez maďarské Pozsony po staršiu slovenskú ľudovú formu Prešporok.

Od roku 1919 sa Bratislava stala hlavným mestom. V súčasnosti je Bratislava najväčšie mesto Slovenskej republiky. Mesto sa rozprestiera po oboch stranách druhej najdlhšej rieky Európy Dunaja. V Bratislave sídli množstvo dôležitých firiem a podnikov.

snímka č. 16

Zaujímavosti BRATISLAVY

Bratislavský hrad

erb Bratislavy

Michalská brána

Prezidentský palác

SNR

snímka č. 17

SND

Dóm Svätého Martina

Slavin

Zimný štadión O.Nepelu Slovnaft Aréna

SNG

3.4.5 FUNKCIE ŠTÁTU

snímka č. 18

FUNKCIE ŠTÁTU - vývoj

- ľudia sa nesmú správať ako svorka vlkov k svojej obeti

- človek si uvedomil, že spoločnosť musí niekto riadiť
- vývoj ľudskej spoločnosti:
 - rodiny – vládol starešina
 - rody a kmene – vládli náčelníci
 - národy, štáty – významné osobnosti

najmocnejší,
najsíkovnejší,
najznámejší
spomedzi ostatných

Žiakom pri tejto téme je potrebné vysvetliť podstatu ľudského spoločenstva. Spýtame sa ich, či by si vedeli predstaviť život, keby mal žiť na svete človek sám. Po odpovediach, názoroch im povieme, že každý jeden človek má už od svojej prirodzenosti potrebu žiť v spoločnosti iných ľudí. Ak by bol človek samotár, viedlo by ho to zákonite k jeho zániku. Od uvedomenia si človeka ako ľudskej bytosti človek sa zoskupoval do skupín. Viedol ho k tomu jeho pud sebazáchovy. Už prví ľudia si začali vytvárať ľudské spoločenstvá z dôvodu svojho prežitia. Vytvárali si rodiny, rody, kmene. Postupom vývoja sa jednotlivé spoločenstvá zdokonaľovali až nadobudli podobu terajších spoločenstiev. Spájali sa do väčších celkov a vytvárali si národy a štáty. Aj v súčasnosti táto zásada platí, že každý jednotlivec vyhľadáva ľudské spoločenstvá, ktorých členom sa aj stáva. Je členom rodiny, skupiny priateľov, spolužiakov. Začleňuje sa aj do väčších spoločenstiev je členom celých združení či spolkov. Je však aj členom štátu, občanom.

snímka č. 19

FUNKCIE ŠTÁTU

- štát riadi spoločenský život v záujme občanov v oblastiach:
 - politika
 - hospodárstvo
 - sociálna a kultúrna oblasť
- funkcie moderného štátu:
 - Hospodárska – usmerňuje hospodársky život
 - Riadiaca – uplatňuje štátnu moc – tvorí zákony
 - Sociálna a kultúrna – rozvoj vzdelania a vedy, šíri osvetu
 - Obranná – zabezpečuje bezpečnosť celého štátu

Jednotlivé funkcie štátu so žiakmi začneme myšlienkou, že občan štátu, aby mal pocit bezpečia, štát musí zabezpečiť všetky činnosti tak, aby nedošlo k jeho zlyhaniu. Pre občanov štát zabezpečuje zaistenie bezpečnosti, zdravia občanov a ich majetku, fungovanie všetkých štátnych orgánov a inštitúcií, zaisťuje, aby sa v štáte dodržiaval právny poriadok vo všetkých veciach. Štát sa stará o kultúru štátu, kultúrne dedičstvo, vzdelanie obyvateľov a podporuje školstvo. Snaží sa s ostatnými krajinami udržiavať priateľské a diplomatické vzťahy. V neposlednom rade musí v krajine neustále zabezpečovať poriadok a v prípade útoku na krajinu, musí útok odvrátiť.

3.4.6 ORGÁNY ŠTÁTNEJ MOCI

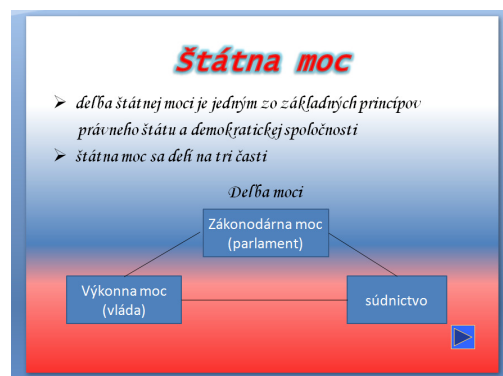
snímka č. 20

V úvode témy je potrebné prečítať motto a snažiť sa vyvolať u žiakov diskusiu, aby vysvetlili a okomentovali svoj názor na zneužívanie moci. Z odpovedí vyvodíme sumár zneužívania moci a následne zisťujeme ako sa dá zneužívaniu predísť. Z tohto dôvodu je dobré, ak poslednú animáciu nespustíme skôr, kým sa očakávanej odpovedi nepriblížime. Nasleduje vysvetlenie zneužívania. Každý štát má svoju „štátnu moc“. Bez tejto moci by spoločnosť nemohla existovať a fungovať. A práve z dôvodu, aby sa moc štátu nesústredila len v jednej organizácii, alebo inštitúcií a nedošlo tak k jej zneužitiu, štátna moc sa rozdeľuje.

V nasledujúcej snímke č. 21 predstavujeme delenie štátnej moci. Štátna moc sa v našom štáte delí na tri zložky. Tieto tri zložky nemajú len funkciu vykonávania a spravovania moci, ale aj zložku kontrolnú. Každá sleduje činnosť tej druhej a kontroluje ju. Všetky tri zložky sú si na sebe absolútne nezávislé. V snímke to dokazuje aj schéma štátnej moci.

snímka č. 21

snímka č. 22

Zákonodárna moc

- parlament je najvyšší zákonodárny orgán – vydáva zákony, schvaľuje rozpočet, posudzuje činnosť vlády
- poslanci v ňom zastupujú všetkých občanov
- parlamentu sa zodpovedá vláda
- Náš parlament – Národná rada Slovenskej republiky

(Images: Parliament building and a session)

- Tvoria ho 150 poslancov – zástupcov ľudí

Predstaviteľom našej zákonodarnej moci, alebo aj legislatívnej moci je parlament. Žiaci by mali vedieť, že parlament prijíma zákony, alebo ich upravuje. Parlament na Slovensku predstavuje Národná rada Slovenskej republiky - NR SR. NR SR sa skladá sa zo 150 poslancov, ktorých zvolili občania vo voľbách. Na jej čele stojí predseda, ktorý má na starosti fungovanie celej Národnej rady. Zvoláva ju a riadi, podpisuje zákony, vyhlasuje voľby do NR SR a voľbu prezidenta, prijíma sľub poslancov. Volia si ho poslanci medzi sebou. Národná rada navrhuje a schvaľuje zákony, kontroluje vládu a výbory, podieľa sa na vytváraní štátnych orgánov, vyslovuje súhlas s medzinárodnými zmluvami, rozhoduje o vypísaní referenda. V rámci NR SR si jednotliví poslanci vytvárajú poslanecké kluby, podľa príslušnosti k politickej strane. Tí poslanci, ktorí nie sú súčasťou žiadneho poslaneckého klubu sú „nezávislí poslanci“.

snímka č. 23

Výkonná moc

- tvoria ju štátne orgány, ktoré zavádzajú zákony do života
- výkonnú moc tvorí vláda SR a prezident republiky
- Štruktúra vlády:
 - predseda (premiér) vlády SR – R. Fico
 - podpredsedovia vlády – R. Kaliňák, P. Kažimír, M. Lajčák
 - jednotliví ministri – 13 ministerstiev

(Image: Government building)

snímka č. 24

Vláda SR

- vládu vymenúva a odvoláva prezident republiky
- nedôveru vláde vyslovuje parlament – NR SR
- naša vláda má 14 členov
- Úlohy vlády:
 - prijímať nariadenia na realizáciu zákonov
 - predložiť parlamentu programové vyhlásenie
 - pripravovať návrhy zákonov parlamentu
 - dojednávať a pripravovať medzinárodné zmluvy

Žiakom vysvetlíme, že zákony, ktoré Národná rada Slovenska prijala je potrebné uviesť do života. Práve výkonná moc je zložka, ktorá to uskutočňuje. Výkonnú moc tvorí vláda a hlava štátu. Hlavou štátu v našej republike je prezident. Výkonná moc uskutočňuje vládny program v rámci platných zákonov danej krajiny. Vláda sa skladá z predsedu vlády - premiéra, podpredsedov a ministrov. Premiéra a vládu vymenúva prezident republiky. Po vymenovaní vláda musí získať dôveru Národnej rady. Túto dôveru získava premiér po vymenovaní cieľov a základných úloh parlamentu. Ministri získavajú moc v konkrétnych oblastiach, ktoré zastupujú a rozhodujú v nich. V našej vláde máme týchto ministrov so svojimi rezortmi - minister vnútra, financií, zahraničných vecí, dopravy, obrany spravodlivosti, práce, zdravotníctva, pôdohospodárstva, životného prostredia, školstva, kultúry a minister hospodárstva.

snímka č. 25

Prezident SR

- je volený na päť rokov občanmi v tajnom hlasovaní
- zastupuje SR navonok,
- dojednávava a podpisuje medzinárodné zmluvy
- prijíma a poveruje vyslancov
- podpisuje zákony
- vymenúva a odvoláva členov vlády SR,
- zapožičiava štátne vyznamenania
- je hlavným veliteľom ozbrojených síl
- môže udeľovať amnestiu, zmeniť tresty

snímka č. 26

Prezident - foto

Žiaci by mali vedieť, že prezident nášho štátu je volený priamo občanmi na 5-ročné obdobie. Funkcie prezidenta sú predovšetkým reprezentačné. Reprezentuje republiku navonok i dovnútra a svojim rozhodovaním zabezpečuje riadny chod ústavných orgánov. Medzi práva prezidenta patria – právo veta – je to právo vrátiť návrh zákona, právo menovať do funkcie predsedu vlády a ministrov a prijímať ich demisiu.

snímka č. 27

Súdna moc

- súdnu moc nemôže ovplyvniť ani parlament ani vláda
- rozhodnutia musia byť v súlade so zákonmi a Ústavou
- úloha súdnej moci – zabezpečovať práva, slobody a zákonom chránené záujmy občanov a štátu

Usporiadanie súdov a prokuratúry

snímka č. 28

Súdnictvo

- súdnu moc SR tvorí
 - ústavné súdniectvo – úloha chrániť ústavnosť Ústavy
 - všeobecné súdniectvo – úloha chráni občana a organizácie
 - špeciálny súd a Úrad špeciálnej prokuratúry – odhaľovať a viesť súdne konanie pri závažných trestných činoch
 - prokuratúra - úloha, či sa dodržiava právo, vypracováva obžaloby
 - súd – rozhoduje o právnych sporoch, sudca vedie spory a vyhlasuje rozsudok v mene republiky

Súdna moc, alebo justícia, je moc vykonávaná systémom súdov. Je to moc, ktorá kontroluje ako sa dodržiavajú zákony danej krajiny a trestajú ich porušenie. Rovnako interpretujú aj znenie zákonov. Rozhodnutia sudcov musia byť v súlade so zákonmi a Ústavou Slovenskej republiky. Súdny sú nezávislé a sudcov volí a vymenúva NR SR na obdobie 4 rokov. Sudcovia musia byť nestranní a nesmú byť politicky angažovaní.

V snímke č. 28 žiakov oboznámime s úlohami jednotlivých súdov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky skúma rozhodnutia ministerstiev a všetkých orgánov.

Špecializovaný súd sa zaoberá obzvlášť zložitými a ťažkými prípadmi porušenia zákona.

Ústavný súd rozhoduje o ústavnosti, alebo neústavnosti prijímaných zákonov, rovnako aj posudzuje dodržiavanie ľudských práv. Tento súd je zložený z rady 13 sudcov, ktorých vymenúva do funkcie prezident republiky na obdobie 12 rokov.

Všeobecné súdy – krajské a okresné súdy rozhodujú o obchodných, občianskych a trestnoprávných záležitostiach.

3.4.7 ORGÁNY MIESTNEJ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY

snímka č. 29

Žiakom je potrebné vysvetliť, že v každom štáte existuje verejná správa. Jedná sa pritom o riadenie štátu, aby bola zabezpečená jeho funkčnosť, aby bol nastolený poriadok a systém fungovania. Verejná správa sa rozdeľuje na dve hlavné časti a to na - samosprávu a štátnu správu.

Samosprávu žiakom priblížime príkladom obecného úradu, ktorý riadi činnosť obce. Následne budeme charakterizovať samosprávu, že je to správa istého regiónu, ktorého občania majú právo pomocou svojich zástupcov riadiť a zúčastňovať sa na moci v rámci svojho regiónu. Jej základnou jednotkou je obec. Obec charakterizujeme ako samostatný samosprávny územný celok, ktorého občania majú na jeho území trvalý pobyt. Samospráva, obec spravuje svoj majetok či financie. Štát obci priznáva právo mať svoje znaky ako je vlajka či znak a týmito znakmi je obec prezentovaná. Obyvatelia každej obce, ktorí tu majú trvalý pobyt majú isté práva a povinnosti. K ich právam patrí právo voliť zástupcov do orgánov samosprávy, alebo byť zvolený do orgánov samosprávy, právo zúčastňovať sa na rokovaní samosprávnych orgánov, právo podávať podnety na zlepšenie života v obci, adresovanie sťažností a vyjadrovanie nespokojnosti... K povinnostiam patrí platenie daní, dodržiavanie predpisov obce, zveľaďovať prostredie obce, pomáhať pri udržiavaní poriadku. Orgány samosprávy – obecné zastupiteľstvo, starosta, obecná rada, obecný úrad a hlavný kontrolór.

Žiakom vysvetlíme rozdiel medzi samosprávou obce a samosprávou vyšších územných celkov VÚC, zvaných aj „kraje“. Na Slovensku rozlišujeme dva druhy samospráv. Je to samospráva obce a samospráva vyšších územných celkov.

V nasledujúcej snímke č. 30 predstavujeme samosprávny kraj. Vyšší územný celok je najvyššia územná samosprávna jednotka na Slovensku. Jej územie je v súčasnosti identické s územím kraja. Vyššie územné celky vznikli v roku 2001.

Samosprávne úrady sú volené obyvateľmi, ktorí volia zastupiteľstvo a predsedu. Každý okres kraja má podľa počtu obyvateľov pomerný počet poslancov v krajskom zastupiteľstve. Orgány VÚC sú podobné ako je to u mesta. Tvoria ho zastupiteľstvo VÚC, predseda VÚC a Úrad samosprávneho kraja.

snímka č. 30

Orgány samosprávy

Vyšší územný celok

- v SR je zriadených 8 samosprávnych krajov
- VÚC – samostatne hospodáris vlastným majetkom a príjmami
- zastupiteľstvo tvorí – predseda a poslanci samosprávneho kraja
- VÚC môže vydávať všeobecne záväzné nariadenia a vyhlásot referendum
- predseda VÚC je volený spolu s poslancami zastupiteľstva na 4 roky v komunálnych voľbách
- Voľia ich občania, ktorí majú trvalý pobyt v územnom obvode VÚC

snímka č. 31

Samosprávne členenie

- SR je rozdelená na 8 vyšších územných celkov

- Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský, Košický

V tejto snímke žiakom predstavíme samosprávne členenie našej republiky rozdelených do 8 vyšších územných celkov – Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky, Banskobystrický, Prešovský a Košický.

3.4.8 NÁRODNOSTNÉ ZLOŽENIE OBYVATELSTVA SR

Žiakom vysvetlíme slovo menšina, ktoré znamená, že menšina je preto, že väčšina nad ňou dominuje - mocensky, organizačne, kultúrne a sociálnym postavením svojich členov. Národnostná menšina je spoločenstvo ľudí rovnakého národa, respektíve v prípade etnickej menšiny spoločenstvo ľudí tvoriace rovnaké etnikum, obývajúce určitú časť územia štátu bez toho, aby boli štátotvorným subjektom. Na zachovanie ich národnej identity im medzinárodné právo a vo väčšine krajín aj vnútroštátne právo, priznáva právo na organizáciu vlastnej národnej kultúry, umenia, tradícií, zakladanie politických a iných organizácií, používanie materinského jazyka a vzdelávanie v tomto jazyku. Kultúra spolu s jazykom predstavujú najdôležitejšie identifikačné znaky každej národnostnej menšiny. Ich pestovaním sa upevňuje a rozvíja identita menšinového spoločenstva a naopak, ich oslabenie a strata môžu znamenať aj postupný zánik. Spoločnou črtou národnostných menšín na území SR je, že sú to národnostné menšiny, ktoré spravidla v susedstve so SR majú svoj štátny útvar.

Národnostné zloženie obyvateľstva

- v SR žijú i príslušníci iných národností a etnických skupín
- Národnosť** znamená **príslušnosť človeka k určitému národu**
- národnostným menšinám a etnickým skupinám naša Ústava zaručuje právo na vzdelanie v materinskom jazyku
- môžu rozvíjať aj svoju kultúru, vydávať časopisy, noviny, majú zabezpečené vysielanie v rozhlasoch a televízii
- majú zaručené právo združovať sa v ich združeniach, zriaďovať si vzdelávacie a kultúrne organizácie

O základných právach národnostných menšín a etnických skupín je vhodné pri tejto téme využiť našu Ústavu. O právach národnostných menšín a etnických skupín hovoria články 12, 33 a 34 našej Ústavy.

článok 12 - Ľudia sú slobodní a rovní...

článok 33 – Príslušnosť ku ktorejkoľvek...

článok 34 – Občanom tvoriacim...

Národnosti na Slovensku

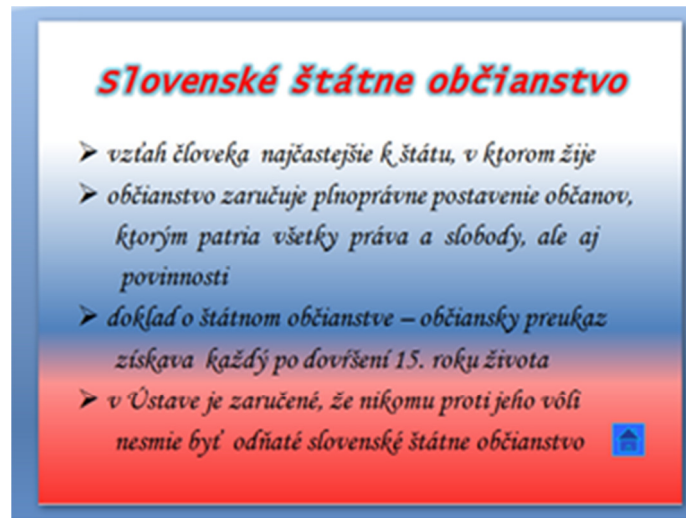
- Slováci
- Maďari
- Rómovia
- Česi
- Rusíni a Ukrajinci
- Nemci
- Poliáci
- iné národnosti

V tejto snímke žiakom podávame základné informácie o národnostnom zložení obyvateľstva nášho štátu. Na Slovensku je pestré národnostné zloženie obyvateľstva. Z celkového počtu obyvateľstva 85,7% tvoria Slováci. Najsilnejšie zastúpenou národnostnou menšinou sú Maďari (10,8%), ktorí obývajú územie pri južnej hranici a tvoria väčšinu v okresoch Dunajská Streda (87,2%) a Komárno (72%). Na východnom Slovensku žijú Rusíni a Ukrajinci (0,58%), Rómovia (1,52%) žijú rozptýlení po celom území štátu. Česi tvoria 1% obyvateľov Slovenska, žijú prevažne v mestách. Najnižšie zastúpenie majú Nemci a Poliáci (0.1%).

3.4.9 SLOVENSKÉ ŠTÁTNE OBČIANSTVO

snímka č. 34

Žiakom položíme otázku, čo si predstavujú pod pojmom vlasť. Po odpovediach im zdôrazníme, že vlasť je najväčšie bohatstvo človeka. Je to niečo, čo si všetci navzájom želáme rovnako a čo si nikdy nemôžeme závidieť. Vlasť je cit – cit lásky ku krajine, je to život našich predkov, ich práca a vzájomné vzťahy. Vlasť je niečo, čo si musíme chrániť. Pretože nám to odkázali naši predkovia a toto poslanstvo i my budeme odkazovať tým, čo sa narodila po nás. Týmto vlastenectvom každý z nás má preukazovať hrdosť k svojmu národu. Štátne občianstvo je trvalý právny vzťah osoby, najčastejšie štátu, v ktorom osoba žije.

3.4.10 ÚSTAVA – ZÁKLADNÝ ZÁKON ŠTÁTU

snímka č. 35

Žiakom ukážeme knižnú podobu Ústavy SR a v krátkosti im predstavíme jej obsah. Ústava Slovenskej republiky je základný zákon štátu, ktorému sú podriadené všetky ostatné zákony. Skladá sa z preambuly, deviatich hláv a 156 článkov, parlament ju prijal 1.9.1992 a do platnosti vstúpila 1.1.1993 vznikom samostatnej Slovenskej republiky.

Preambula predstavuje úvod do ústavy a vyhlásenie občanov, že sa podieľajú na tejto ústave prostredníctvom svojich zástupcov. Obsahuje základné myšlienkové zdroje, ciele a hodnoty štátu. Prvá hlava definuje SR, štátnu moc, štátne orgány, územie slovenskej republiky, hranice slovenskej republiky, hovorí o štátnom jazyku, štátnom občianstve, definuje štátne symboly a Bratislavu ako hlavné mesto Slovenskej republiky. *Druhá hlava* je rozsahom najväčšia a upravuje základné práva a slobody. *Tretia hlava* pojednáva o hospodárstve a Najvyššom kontrolnom úrade republiky. *Štvrtá hlava* sa zaoberá územnou samosprávou. *Piata hlava* upravuje zákonodarnú moc reprezentovanú Národnou radou SR a udáva spôsob vyhlásenia referenda. *Šiesta hlava* upravuje výkonnú moc tvorenú vládou a prezidentom. *Siedma hlava* upravuje súdnu moc, ktorú tvorí Ústavný súd SR a sústava jednotlivých súdov. V *ôsmej hlave* je vymedzené postavenie prokuratúry ako samostatného nezávislého štátneho orgánu a charakterizovaný verejný ochranca práv. V *deviatej hlave* sú prechodné a záverečné ustanovenia, ktoré riešia vzťah Ústavy SR k existujúcemu právnemu poriadku a preberá aj záväzky z medzinárodných zmlúv.

3.4.11 ZÁKLADNÉ PRÁVA A SLOBODY OBČANA SR

snímka č. 36

základné práva a slobody občana

- *človek má právo vtedy, keď mu to zaručuje zákon*
- *ľudské práva a slobody sú pevne spojené so životom každého človeka a každému prináležia bez rozdielu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, národnosti, majetku*
- *ľudské práva sa stávajú základnou hodnotou celého ľudstva*
- *štandard ľudských práv určujú práva obsiahnuté v dokumente*

Všeobecná deklarácia ľudských práv (1948)

Túto tému je vhodné začať citátom Johna Locka „*Prirodzenou slobodou človeka je byť slobodný od akejkoľvek vyššej moci na Zemi, nepodliehať vôli ani zákonnej moci človeka a riadiť sa len zákonmi prírody. Sloboda človeka v spoločnosti znamená podliehať iba takej legislatívnej moci, ktorá bola ustanovená s jeho súhlasom v záujme všeobecného blaha*“.

Toto ustanovenie pre človeka znamená, že svoj život by mal viesť dôstojne a plnohodnotne. Hovorí o tom aj prvá veta Všeobecnej deklarácie ľudských práv, kde rešpektovanie ľudských práv a ľudskej dôstojnosti „*je základom slobody, spravodlivosti a mieru vo svete*“. Žiakom definujeme ľudské práva a slobody ako „oprávnenia priznané jednotlivcovi, ktoré mu umožňujú plne využívať svoje schopnosti, inteligenciu, talent a znalosti na uspokojenie duchovných a iných túžob a cieľov. Sú také podstatné pre dôstojnosť že by ich mala rešpektovať každá politická moc.“ Ich odňatím ľudská bytosť prestáva byť človekom.

VDEL Občianske práva

- uvádza súpis základných práv platný pre každého obyvateľa tejto planéty
- práva sú obsiahnuté v troch generáciách

Občianske práva – sú dôležité pre človeka a občana

- právo na život, na bezpečnosť, nedotknuteľnosť osoby a súkromia, osobná sloboda, zachovanie dôstojnosti, ochrana listového tajomstva, sloboda myslenia, vierovyznania...
- volebné právo, sloboda prejavu, právo na informácie, petičné právo, právo zhromažďovania, združovania...

VDEL ostatné práva

- patria sem hospodárske, sociálne a kultúrne práva
- na zabezpečenie dodržiavania týchto práv je nevyhnutná činnosť štátu

Zaradujeme sem tieto práva

- právo na slobodnú voľbu povolania, na odmenu za prácu, na vzdelanie, na vyhovujúce pracovné prostredie, na ochranu zdravia, na primerané limotné zabezpečenie v starobe... a kolektívne práva – spoločenských, etnických a národnostných skupín

Žiakom priblížime genézu vývoja ľudských práv od 18. storočia, kedy vzrástol záujem o ľudské práva. Za prvú deklaráciu môžeme pokladať americkú *Deklaráciu nezávislosti* z roku 1776 podpísanú T. Jeffersonom, následne *Listinu práv* podpísanú vo Virginii, Po víťaznej revolúcii v roku 1789 bola vo Francúzku prijatá *Deklaráciu práv človeka a občana*, ktorá mala pre európsky kontinent najväčší význam. Vymedzenie ľudských práv sa celkom prirodzene prenieslo po II. svetovej vojne, po holokauste a norimberskom procese v roku 1945 so vznikom OSN. V roku 1948 Valné zhromaždenie OSN prialo *Všeobecnú deklaráciu ľudských práv*, ktorá sa stala východiskom pre ďalšie dokumenty. Ľudské práva obsiahnuté v 30 článkoch v deklarácii ľudských práv sa vo všeobecnosti delia *osobné, občianske a politické práva a práva ekonomické, sociálne a kultúrne*.

PRÁVA A POVINNOSTI

- každý, kto má práva, má voči spoločnosti aj povinnosti
- každý občan má poznať svoje práva a povinnosti a má sa nimi aj riadiť, pretože neznalosť neospravedľňuje
- právo znamená možnosť uskutočniť určitú činnosť
- povinnosť znamená nutnosť splniť požiadavku
- môžem vlastniť, ale musím sa správať tak, aby som neohrozil majetok iného
- mám právo na osobnú slobodu, teda mám povinnosť neohrozovať slobodu iného

Motto: "Skutočným zdrojom práv je povinnosť. Ak si splníme všetky naše povinnosti, ľahko dosiahneme, že iní budú rešpektovať naše práva“.

Právo pomáha riadiť spoločenský život, ľudské vzťahy a usmerňuje jedincov aj spoločenské skupiny. O práve musíme povedať, že to nie je len systém pravidiel, ktoré vytvára a vynucuje štát, ale v skutočnosti vyjadruje a ochraňuje spoločenské hodnoty. Žiakom zdôrazníme, že bez práva by bolo menej práv a slobôd, viac neporiadku a neslušnosti. Naše základné práva, slobody a povinnosti sú zaručené Ústavou SR. Tak ako máme práva máme aj povinnosti, ktoré sme povinní dodržať, pretože iba vyváženosť práv a povinnosti občana zaručuje riadne fungovanie spoločnosti. Občania sú na jednej strane podriadení zákonom – platenie daní, poplatkov..., ale na druhej strane štát sa o občanov stará, zabezpečuje im bezpečnosť, rieši sociálne problémy, zaručuje vzdelanosť a lekársku starostlivosť... Základné ľudské práva môžu byť obmedzené len na základe zákona. So slobodou ide ruka v ruke zodpovednosť. Rovnako nerozlučne súvisí právo s povinnosťou.

3.4.12 MEDZIÁRODNÉ POSTAVENIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

snímka č. 40

1 MEDZINÁRODNÉ POSTAVENIE SR EURÓPSKA ÚNIA

2 ➤ dobré vzťahy so susednými štátmi

3 členstvo v medzinárodných organizáciách:

4 **EURÓPSKA ÚNIA** – členstvo od 1.5. 2004,

4 spoločná mena – euro od 1.1. 2009,

4 naše zastúpenie aj v orgánoch EÚ

5 ■ Európsky parlament

5 ■ Rada Európskej únie

5 ■ Európska komisia

7 Rokovanie v parlamente

Žiakom podáme základnú charakteristiku Európskej únie. EÚ je jedinečným hospodárskym a politickým partnerstvom 27 európskych krajín. Bola vytvorená krátko po druhej svetovej vojne. Jej prvotným cieľom bolo posilnenie hospodárskej spolupráce. V súčasnosti EÚ je zárukou mieru, stability, prosperity a prispieva k nárastu životnej úrovne. Vďaka zrušeniu hraničných kontrol medzi členskými štátmi EÚ môžu ľudia voľne cestovať a pracovať takmer po celom kontinente. Fungovanie Európskej únie sa opiera o princípy právneho štátu. To znamená, že všetky jej činnosti musia mať svoj právny základ v zmluvách EÚ, na ktorých sa dobrovoľne a demokraticky dohodli všetky členské krajiny. Jedným z nich je aj podpora ľudských práv v EÚ a vo svete. Členské krajiny EÚ: Belgicko, Dánsko, Nemecko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Írsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko, Fínsko, Švédsko, Veľká Británia, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Slovinsko a Slovensko, Bulharsko a Rumunsko.

Poslanie a ciele Európskej únie: zlepšenie životných a pracovných podmienok obyvateľov EÚ, spolupráca v sociálnej oblasti; podpora ekonomického rozvoja vytvorením hospodárskej únie bez hraníc a menovej únie zavedením jednotnej meny - EURO; ochrana práv a záujmov členských štátov; spolupráca v oblasti práva a vnútornej politiky; rozširovanie EÚ o nových členov; pomoc rozvojovým štátom; zachovanie mieru a slobody jednotnou obrannou politikou.

snímka č. 41

MEDZINÁRODNÉ POSTAVENIE SR Organizácia Spojených národov

➤ vznikla podpisom listiny – Charta OSN 26.6.1945 v San Franciscu na podnet USA, VB, F, ZSSR

➤ platnosť nadobudla 24.10.1945, keď ju uznali štáty

➤ sídli v New Yorku.

Ciele:

– zachovať svetový mier a bezpečnosť, rozvíjať priateľské vzťahy medzi národmi a medzinárodnú spoluprácu pri riešení problémov

snímka č. 42

MEDZINÁRODNÉ POSTAVENIE SR NATO

➤ Severoatlantický obranný pakt je vojensko-politické zoskupenie, ktorého cieľom je politická spolupráca a vojenská obrana členských štátov

➤ NATO vzniklo 4.4.1949 vo Washingtone – 12 krajín

➤ vstup Slovenska do NATO – 29. marec 2004

Základné informácie o OSN – snímka č.41 žiaci získali pri Všeobecnej deklarácii ľudských práv a teraz im podáme informácie o tejto organizácii. OSN vznikla 26.6.1945 v San Franciscu a platnosť nadobudla 24.10.1945, kedy ju uznalo 51 krajín, medzi nimi aj Česko – Slovensko, podpisom Charty OSN. V súčasnosti má 191 členských krajín a Slovensko do organizácie vstúpilo 19.1. 1993. Cieľom OSN je bojovať za ľudské práva, zabezpečiť mier, hospodársku, sociálnu, kultúrnu a humanitnú spoluprácu vo svete. Sídli v New Yorku, no orgány OSN sa nachádzajú po celom svete.

Snímka č.42 - žiakom vysvetlíme pojmy obranný pakt, aliancia, vojensko-politické zoskupenie a výraz summit. NATO vzniklo podpisom Severoatlantickej zmluvy 4. apríla 1949, označovanej tiež ako Washingtonská zmluva. Pri jeho zrode stálo 12 zakladajúcich štátov. Slovensko sa stalo členom NATO 29. marca 2004. V súčasnosti má aliancia 28 členských krajín. NATO je obranná aliancia, ktorej základnou úlohou je chrániť slobodu a bezpečnosť svojich členov všetkými dostupnými politickými a vojenskými prostriedkami. Členstvo v aliancii je dobrovoľné. 22.–23.10. 2009 sa v Bratislave konal summit ministrov obrany členských krajín NATO, ktorí diskutovali o financovaní armád v jednotlivých štátoch a o zmenách v plánoch USA na rozšírenie amerického protiraketového štítu do strednej a východnej Európy.

3.4.13 ZÁVEREČNÉ SNÍMKY

snímka č. 43

snímka č. 44

Posledné dve snímky edukačnej prezentácie sú formálneho charakteru, v ktorých prejavujeme poďakovanie pozornosti a poskytujeme použité zdroje.

3.5 PRACOVNÉ LISTY K TÉMAM

Návrhy niektorých pracovných listov podávame v prílohe práce (Príloha č.4).

ZÁVER

Aplikácia moderných vyučovacích metód je dôležitým prvkom školskej reformy. Počítačové systémy, zavádzanie informačných a komunikačných technológií a atraktívnych metód do vyučovania zaujali dôležité miesto aj vo vzdelávaní a výchove žiakov s postihnutím. V našej praxi sme si overili, že využívanie počítačov umožňuje pre týchto žiakov nielen spestrenie vyučovania, ale ponúka aj základné podmienky pre pôsobenie výchovy na komplexný rozvoj osobnosti žiaka. Škola má vychovávať pre život. Je dôležité učiť tak, aby u žiakov sa vytváral pozitívny vzťah k veciam verejným. Práve v predmete občianska výchova je možné takéto metódy aplikovať mnohokrát lepšie ako v iných vyučovacích predmetoch. Školská reforma, ktorej cieľom je „učenie sa pre život“ si vyžaduje aktívny prístup učiteľa a žiaka k získavaniu nových informácií a praktických zručností pre život. Významnou mierou k dosiahnutiu tohto cieľa prispieva výchova a vzdelávanie na hodinách občianskej výchovy.

Občianska výchova cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu, morálky. Učí žiakov, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali svoje vlastenectvo, občiansku aktivitu, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry žiakovej osobnosti. Súčasne orientuje každého žiaka ako budúceho zakladateľa rodiny, aktívneho člena pracovného kolektívu a prínosného občana štátu. Cieľom tejto práce bolo sprostredkovať edukáciu na hodinách tohto predmetu pútavou formou. Pre tematický celok „Naša vlasť – Slovenská republika“ sme vytvorili edukačnú prezentáciu s hypertextovými prepojeniami v PowerPointe so 44 snímkami a popismi, ktoré dopĺňajú výklad učiva. Výučba pomocou prezentácie sa nám osvedčila, pretože žiaci získavali nové učivo atraktívnejšie a zaujímavejšie. Prezentácia obsahuje texty a farebné obrázky prepojené efektmi. Tým, že žiaci dané témy v prezentácii vizuálne sledujú, majú možnosť predčítavať, diskutovať, klásť otázky, prezerat' farebné fotografie, ľahšie u nich dochádza k utvrdzovaniu požadovaných znalostí. Žiaci pomocou prezentácie získavajú vedomosti o našich predkoch, spoznávajú štátne symboly a hlavné mesto, učia sa o orgánoch štátnej moci a zoznamujú sa so základnými právami a slobodami občana. Pre doplnenie poznatkov pre žiakov sme vytvorili aj pracovné listy, s ktorými žiaci radi pracujú. Návrhy pracovných listov ponúkame v prílohe práce.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Bajo, I., Vašek, Š. 1994. Pedagogika mentálne postihnutých. Sapiaentia. Bratislava. 1994. ISBN: 80-967180-1-0
2. Dargová, J. 2005. Pedagogicko-didaktické aspekty využívania informačných a komunikačných technológií vo výučbe. In Informačné a komunikačné technológie vo vzdelávaní učiteľov prírodovedných predmetov. Prešov. 2005. ISBN: 80-8068-735-1
3. Hierhold, E. 2005. Rétorika a prezentace. Grada, Praha. 2005., ISBN: 80-2470-782-9
4. Jakaabčic, I., Požár, L. 1995. Všeobecná patopsychológia. Patopsychológia mentálne postihnutých. IRIS. Bratislava. 1995. ISBN: 80-88778-11-5
5. Kmeť, M. 2003. Špecifiká edukácie v spoločenskovedných predmetoch. Zborník vedeckých a odborných príspevkov Katedry pedagogiky mentálne postihnutých Pedagogickej fakulty UK v Bratislave. Sapiaentia. Bratislava. 2003 ISBN: 80-88868-82-3
6. Kozáková, Z. 2005. Psychopedie. UP, Olomouc. 2005. ISBN: 80-244-0991-7
7. Lukáč, M. 2001. Negramotnosť a gramotnosť v meniacom sa svete. In: Vzdelávanie dospelých. roč. VI, č. 1. 2001. ISSN: 1335-2350
8. Matulay, K. a kol. 1986. Mentálna retardácia. Osveta. Martin. 1986. ISBN: 70-077-86
9. Murphy, C. 2000. Technické znalosti a multimedialna výučba. In: Academia. roč. 11, č. 3, 2000. ISSN 1335-5864
10. Murphy, C. 2000. Technické znalosti a multimedialna výučba. In: Academia. roč. 11, č. 3, 2000. ISSN 1335-5864
11. Müller, O. 2001. Dítě se speciálními potřebami v běžné škole. 1. vydanie. Univerzita Palackého, Olomouc. 2001. ISBN: 80-2440-231-9
12. Müller, O. 2001. Lehká mentální retardace v pedagogickopsychologickém kontextu. Univerzita Palackého, Olomouc. 2001. ISBN: 80-244-0207-6
13. Pipeková, J. 2004. Pedagogika osob s mentálním postižením – psychopedie. In: Vítková M. (ed.) Integrovaná speciální pedagogika. 2. vydanie. Paido. Brno. 2004. ISBN: 80-7315-01-9
14. Pipeková, J. 2006. Kapitoly ze speciální pedagogiky. Paido. Brno. 2006. ISBN: 80-7315-120-0
15. Rosa, V. Turek, I. Zelina, M. 2000. Koncepcia rozvoja výchovy a vzdelávania a národný program výchovy a vzdelávania v SR. Bratislava, 2000. In Pedagogické spektrum č.12
16. Říčan, P., Krejčířová, D. 2006. Dětská klinická psychologie. Greda. Praha. 2006. ISBN: 80-247-1049-8
17. Stoffová, V. Stoffa, J. 1999. Základné termíny z informačných, multimedialnych a didaktických technológií. In: Zborník – Medacta. Nitra. UKF, 1999

18. Šimčíková – Čížková, J. 2005. Přehled vývojové psychologie. Univerzita Palackého Olomouc. Olomouc. 2005. ISBN: 80-7178-545-8
19. Švarcová, I. 2003. Mentální retardace – vzdělávání, výchova, péče. 2. vydanie. Portál. Praha. 2003. ISBN: 80-7178-821-X
20. Švarcová, I. 2006. Mentální retardace. Portál. Praha. 2006. ISBN: 80-7367-060-7
21. Vadaš, R. 2003. Informačné a komunikačné technológie a ich miesto na 1. stupni základnej školy. In: Slovenský učiteľ – príloha Technológie vzdelávania. č. 1. Slovidac. Nitra. 2003
22. Vágnerová, M. 2004. Patopsychologie pro pomáhající profese. 3. vydanie. Portál. Praha. 2004. ISBN: 80-7178-802-3
23. Valenta, M., Müller, O. 2003. Psychopedie. 1. vydanie. PARTA. Praha. 2003. ISBN: 80-7320-039-2
24. Vančová, A. 2003. Špecifikácia edukácie mentálne postihnutých. Zborník vedeckých a odborných príspevkov Katedry pedagogiky mentálne postihnutých Pedagogickej fakulty UK v Bratislave. Sapiaientia. Bratislava. 2003 ISBN: 80-88868-82-3
25. Vančová, A. 2005. Základy pedagogiky mentálne postihnutých. 1. vydanie. Sapiaientia. Bratislava. 2005. ISBN: 80-9687-976-6
26. Vašek, Š. 1996. Špeciálna pedagogika. Sapiaientia. Bratislava. 1996. ISBN: 80-9671-803-7
27. Vašek, Š. 2003. Základy špeciálnej pedagogiky. Sapiaientia. Bratislava 2003. 1. vydanie. ISBN 80-968797-0-7.
28. Vašek, Š. 2008. Základy špeciálnej pedagogiky. 4. doplnené vydanie. Sapiaientia. Bratislava. 2008. ISBN: 978-80-89229-11-6

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Prezentácia v PowerPointe „Naša vlasť – Slovenská republika“

Príloha 2 Vzorová príprava – téma „Štátne symboly“

Príloha 3 Štátna hymna vo formáte MP3

Príloha 4 Návrhy pracovných listov

Príloha 4 Návrhy pracovných listov

NAŠA VLASTĚ – JEJ VZNIK

1. Prvé slovanské kmene sa na našom území sa objavili v

2. Najznámejší panovník – knieža starých Slovanov

bol

3. Napíš, čo povedal svojim trom synom /Poveš' o troch prútoch/

.....
.....
.....

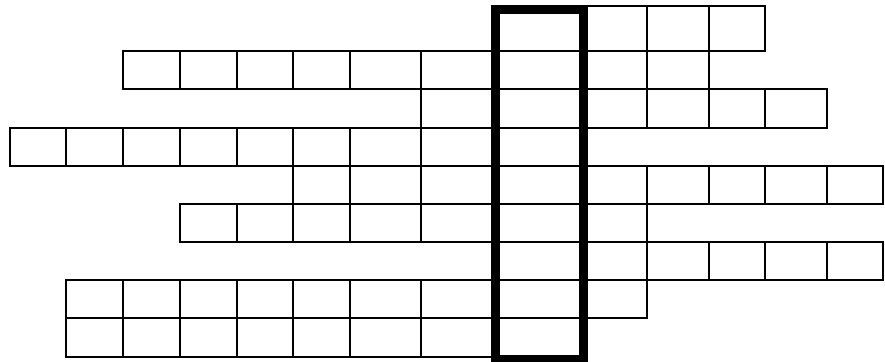
Dopíš: V jednote je _____ !

4. Konštantín a Metod zostavili prvý slovanský jazyk

a vytvorili prvé písmo

5. Dopíš tajničku

Franský kupec..., Najznámejšie knieža..., zakladateľ Veľkomoravskej ríše..., vierozvezcov pozval..., útvar zložený z viacerých republík..., Posledné knieža nitrianskeho kniežatstva..., Konštantín a Metod prišli zo..., prvé písmo..., panovníci starých Slovanov sa nazývali ...

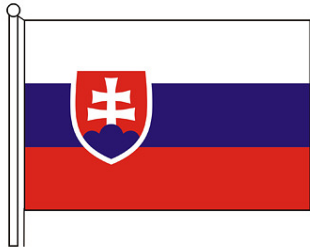

Dopíš :

Ako samostatný štát vznikla:

ŠTÁTNE SYMBOLY

1. Pomenuj nasledujúce obrázky:

2. Označ našu vlajku

3. Nakresli našu vlajku

4. Napíš áno – nie

Medzi štátne symboly nepatrí štátna pečať.

Text štátnej hymny napísal Janko Matuška.

Na štátnej vlajke je aj žltá farba.

Na štátnej vlajke je len modrá farba.

Na štátnej vlajke je aj modrá farba.

Štátne symboly reprezentujú krajinu.

Nápev štátnej hymny je z piesne Kopala studienku.

Na štátnom znaku je vyobrazený dvojkríž.

5. Dopíš odpovede

Kto napísal text piesne „Nad tatrou sa blýska?“

Z akej piesne vznikla melódia našej hymny?

Čo znamenajú farby: Biela:

Modrá:

Červená:

6. Vymenuj aspoň 3 miesta, kde sa môžeme stretnúť so symbolmi SR

1.

2.

3.

7. Na čo sa používa pečať SR:

8. Popíš štátny znak SR

.....
.....
.....

9. Čoho je symbolom dvjramenný kríž

.....

HLAVNÉ MESTO

1. Bratislava sa stala hlavným mestom v roku

2. Doplň text z učebnice

Je to mesto, nepretržite osídlené vyše rokov.

Leží na dôležitej a križovatke na brehoch

rieky, pod výbežkami

3. Bratislava je sídlomSR,SR
aSR.

4. Prvá vysoká škola sa nazýva
a bola založená v roku

5. Doplň názvy – slovenské národné

slovenská národná

slovenské národné

slovenská národná

6. Dominantou Bratislavy je

7. Označ ho

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

1. Doplň text :

Slovenská republika sa stala samostatným štátom 1. 1993.

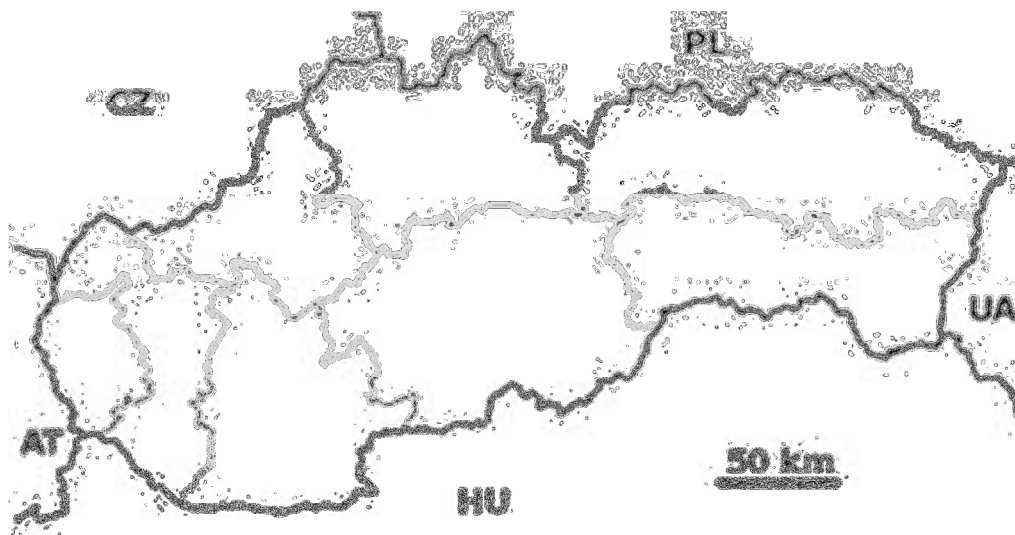
Hlavným mestom Slovenska je Cez Bratislavu tečie rieka

V Bratislave sídli SR a ústredné štátne orgány - SR
a SR.

Slová : Bratislava, január, Dunaj, vláda, Národná rada, prezident

2. Doplň do obrázka správne susedné krajiny, s ktorými susedí Slovensko

- Česko
- Poľsko
- Rakúsko
- Maďarsko
- Ukrajina

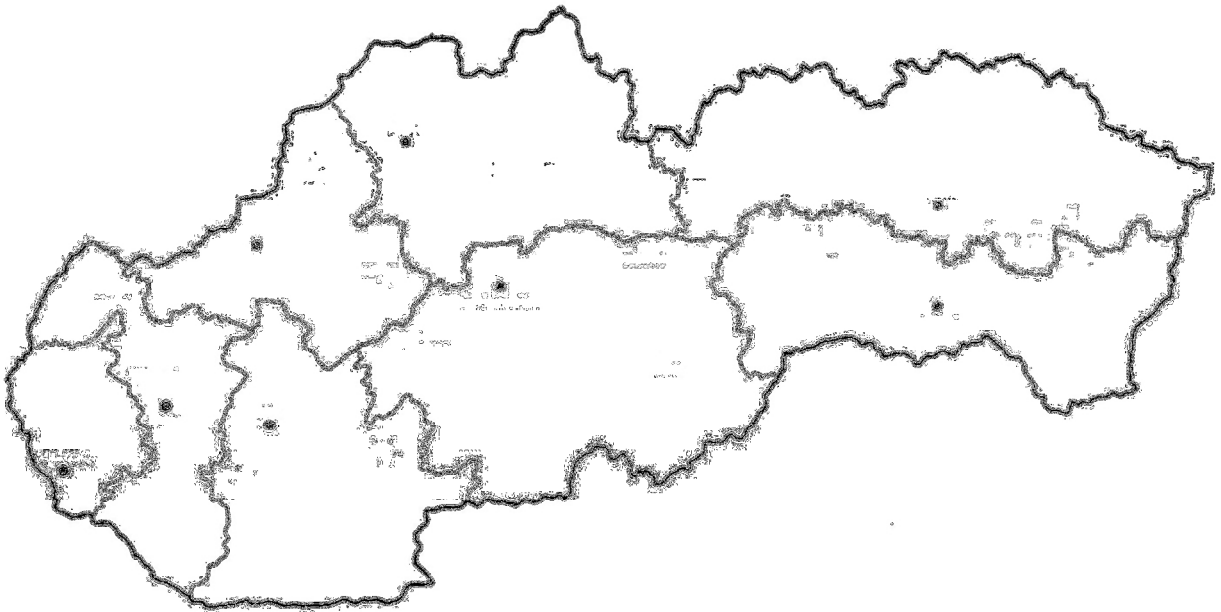
SLOVENSKÁ REPUBLIKA - OSEMSMEROVKA

q	š	t	á	t	n	a	p	e	č	a	ť	k	d	h	o
š	t	á	t	n	a	v	l	a	j	k	a	k	d	t	u
w	á	x	y	f	p	k	u	l	t	ú	r	n	a	l	f
š	t	á	t	n	a	h	y	m	n	a	d	g	z	r	o
d	n	d	o	o	r	s	p	r	e	a	n	b	u	l	a
u	y	c	b	l	l	ú	k	g	d	s	a	z	t	k	l
n	z	h	r	i	a	d	i	a	c	a	q	w	r	v	y
a	n	b	a	k	m	n	p	r	e	z	i	d	e	n	t
j	a	j	n	r	e	i	m	v	x	s	g	i	t	d	h
e	k	d	n	t	n	c	e	u	r	ó	p	s	k	a	x
f	g	k	a	z	t	t	l	h	f	s	s	e	j	u	k
ú	s	t	a	v	a	v	a	l	s	i	t	a	r	b	q
g	j	k	v	y	s	o	k	é	t	a	t	r	y	d	g

1. Nájdi v tajničke štátne symboly - štátna hymna, štátna pečať, štátna vlajka, štátny znak
2. Štátna moc sa delí na 3 časti - nájsi ich v tajničke – vláda, parlament, súdnictvo
3. Máme 4 základné funkcie štátu nájsi ich v tajničke – hospodárska, riadiaca, kultúrna, obranná
4. Nájdi v tajničke, kto tvorí hlavu štátu – prezident
5. Nájdi v tajničke hlavné mesto Slovenska
6. Nájdi v tajničke slovo – a doplň do vety :
Zoskupenie štátov v Európe tvorí únia
7. Základný zákon štátu je - (nájsi v tajničke)
8. Úvodnú časť Ústavy SR tvorí (nájsi v tajničke)
9. Rieka, ktorá tečie cez mesto Bratislava sa nazýva (nájsi v tajničke)
10. Aké máme najväčšie pohorie na Slovensku ? (nájsi v tajničke)

VUC

1. Skratka VUC znamená
2. V ktorom roku sa na Slovensku zriadili samosprávne kraje
3. Dopln správne kraje do mapky a vyfarbi ju:

- Prešovský kraj
- Košický kraj
- Banskobystrický kraj
- Bratislavský
- Žilinský
- Trenčiansky
- Trnavský
- Nitriansky